

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בפני כבוד השופטת עינת רביד

ת"א 64100-07 דוק השקעות 1988 בע"מ נ' סטנלי ואח'

התובעת

דוק השקעות 1998 בע"מ

ע"י ב"כ עו"ד רוין קולנברג

נגד

הנתבעים

1. סטנלי ברמן - ניתן פס"ד ביום 8.7.08

2. אף.בי.אס. אינטרנשיונל אינווסטמנטס סרוויס – נמחקה בהסכמה

3. פינקסו גלובל אינווסטמנטס בע"מ

4. אפאקסיוסי סולשנס בע"מ

נתבעות 3 ו-4 ע"י ב"כ עו"ד קירשנבוים

5. עו"ד יצחק שמוחה

ע"י ב"כ עו"ד גלעד ברמן

6. עו"ד אברהם פהור

7. עו"ד מרדכי ריבקינד

נתבעים 6 ו-7 ע"י ב"כ עו"ד חנה שטיינר

8. עו"ד דקל-דויד עוזר

ע"י ב"כ עו"ד עדי מיכלין ורית אנגל

נגד

הצדדים
השלישיים

1. סטנלי ברמן

2. אף.בי.אס. אינטרנשיונל אינווסטמנטס סרוויס בע"מ – נמחקה בהסכמה

3. אפאקסיוסי סולשנס בע"מ

4. לי ורסנו

5. יוסי אמודאי

6. עו"ד אברהם פהור

7. עו"ד מרדכי ריבקינד

8. עו"ד דקל דויד עוזר

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בפני כבוד השופטת עינת רביד

ת"א 64100-07 דוק השקעות 1988 בע"מ נ' סטנלי ואח'

פסק דין

1
2 סיפור תביעה זו הוא על מעשה עוקץ שביצע הנתבע 1 (להלן: "ברמן") כנגד התובעת בסכום של
3 410,000 דולר, על מנת שיוכל להחזיר חובות הימורים. התובעת, שמבקשת להשיב לעצמה את
4 הגזלה, תבעה, לכד מברמן, שבמועד המשפט היה אסיר שפוט לכארבע וחצי שנים בגין פרשה זו,
5 גם גורמים נוספים, שהיו קשורים לפרשה בדרך זו או אחרת בתביעות המתבססות בעיקרן על
6 השבה ורשלנות.

7 1. התובעת היא חברת השקעות, אשר נוסדה בשנת 1988 ועל פי כתב התביעה עוסקת במגוון
8 רחב של השקעות בתחום הנדל"ן המניב, הבאת זכייניות בתחום האופנה והמזון לישראל,
9 ביצוע השקעות בשוק ההון ויזמות עסקית משולבת במימון משלים. התובעת תבעה בתביעתה
10 סך של 1,963,500 ₪ מברמן, אשר היה במועדים הרלוונטיים לתביעה, מתווך נדל"ן מסחרי,
11 ובסתר מהמר כפייתי מסובך בחובות, ואשר הצליח במעשה עוקץ לגזול מהתובעת סך של
12 420,000 דולר. ברמן לא התגונן כנגד התביעה.

13 2. התובעת הוסיפה ותבעה את הגורמים אליהם הגיעו כספיה: את נתבעת 2, אשר היא גוף
14 המעמיד פלטפורמת מסחר אינטרנטי בשערי מט"ח (נמחקה בהסכמה); ונתבעות 3-4 אשר הן
15 חברות אחיות המעמידות גם הן ללקוחותיהן פלטפורמת מסחר אינטרנטי במט"ח, בחוזים
16 עתידיים ובמניות (להלן נתבעת 3 תכונה "פינקסו" נתבעת 4 תכונה: "אפקסיוסי" שתי
17 הנתבעות ביחד "חברות הסחר המקוון").

18 3. התובעת תבעה גם את כל מי שהיה קשור לתהליך העסקה: את נתבע 5, עו"ד שמוחה (להלן:
19 "עו"ד שמוחה"), אשר הוא עורך דין בהכשרתו ובעסקה זו תיווך בין ברמן לתובעת; את
20 נתבעים 6-7 (להלן: "עו"ד פאור" ו"עו"ד ריבקינד"), עורכי דין במקצועם ממשרד עורכי
21 הדין משה ניסים, רינקוב, סנדרוביץ (להלן: "משרד ניסים"), ואשר שימשו במועדים
22 הרלוונטיים כעורכי דינו של ברמן; וכן את נתבע 8, עו"ד דוד דקל עוזר (להלן: "עו"ד עוזר")
23 עורך דין במקצועו, אשר ייצג את התובעת בעסקה מול ברמן.

24 4. חברות הסחר המקוון הגישו הודעה לצד שלישי כנגד ברמן, אשר לא התגונן כנגד ההודעה,
25 כנגד התובעת ומנהלה, מר יוסי אמודאי (להלן: "מנהל התובעת"), אשר התגוננו כנגד
26 ההודעה, וכן כנגד עו"ד שמוחה, עו"ד פאור, עו"ד ריבקינד ועו"ד עוזר, אשר התגוננו אף הם
27 כנגד ההודעה לצד שלישי. עו"ד שמוחה הגיש הודעה לצד שלישי כנגד ברמן, אשר לא התגונן

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בפני כבוד השופטת עינת רביד

ת"א 64100-07 דוק השקעות 1988 בע"מ נ' סטנלי ואח'

- 1 כנגד ההודעה לצד שלישי, כנגד מנהל התובעת, כנגד עו"ד גב' לי ורסנו, אשר הייתה במועדים
- 2 הרלוונטיים בת זוגו של מנהל התובעת (להלן: "ורסנו") וכנגד יתר הנתבעים, אשר התגוננו
- 3 כנגד ההודעה. כן הגיש עו"ד שמוחה הודעה לצד שלישי כנגד נתבעת 2. עו"ד עוזר הגיש
- 4 הודעת צד שלישי כנגד ברמן, אשר לא התגונן כנגד ההודעה, וכן הגיש הודעת צד שלישי כנגד
- 5 התובעת ומנהל התובעת, כנגד ורסנו, וכנגד יתר הנתבעים, אשר התגוננו כולם כנגד ההודעה
- 6 לצד שלישי, כן הגיש עו"ד עוזר הודעה לצד שלישי כנגד נתבעת 2.
- 7 5. אציין כי לאור העובדה שברמן לא התגונן כנגד תביעת התובעת, קיבלה התובעת פסק דין נגד
- 8 ברמן על מלוא סכום התביעה ביום 8.7.08. ביום 20.5.08 נמחקה התביעה כנגד נתבעת 2, וכן
- 9 נמחקו הודעות לצד שלישי אשר נשלחו לנתבעת 2.
- 10 6. הצדדים הגישו ראיות, כאשר מטעם התובעת הוגשו תצהיר מנהל התובעת ותצהיר ורסנו.
- 11 מטעם הנתבעים הוגשו תצהיריהם של עו"ד שמוחה, עו"ד פאור, עו"ד ריבקניד ועו"ד עוזר,
- 12 וכן תצהירו של עו"ד תומר צומן מטעם חברות הסחר המקוון. ברמן הובא על ידי הליווי מן
- 13 המאסר והעיד גם הוא (פרוטוקול מיום 24.6.09).
- 14 7. לאחר סיום שמיעת הראיות הוגשו סיכומים בכתב מטעם הצדדים.
- 15 8. בקליפת האגוז, עניינו של תיק זה באחריותם של הנתבעים לנזקי התובעת בשל מעשה
- 16 "עוקץ", שאינו שנוי במחלוקת, במסגרתו הצליח ברמן ביום 25.10.2007 להוציא במרמה
- 17 מהתובעת סך של 410,000 דולר. כמחצית מהכספים שנגזלו הגיעו אל הנתבעת 2 בהעברה
- 18 בנקאית בסכום של כ- 200,000 דולר (806,000 ₪), והיתרה (846,720 ₪) ניתנה בשיק,
- 19 שנמסר ללא שם נפרע לברמן, שמסרו לאנשי פינקסו, שמילאו בשיק את שם הנפרע, פינקסו,
- 20 ופרעו אותו בו ביום.
- 21 9. אין חולק כי איש מן הנתבעים 8-2 לא היה שותף בתכנון מעשי ההונאה של ברמן והשאלה
- 22 שבבסיס התביעה שלפני היא – האם על יסוד העובדות, שהוכחו בהליך, ונוכח הדין, חלה על
- 23 הנתבעים או מי מהם, לבד מברמן, אחריות כלשהי כלפי התובעת ושומה עליהם לשאת בכל
- 24 הפסדיה או בחלקם. עוד עלתה שאלה של אשם תורם של התובעת לנזק שנגרם לה.

25

26

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בפני כבוד השופטת עינת רביד

ת"א 64100-07 דוק השקעות 1988 בע"מ נ' סטנלי ואח'

רקע עובדתי וטענות הצדדים

- 1
- 2 10. בזמן הרלוונטי לתביעה עסק ברמן בתיווך בתחום הנדל"ן המסחרי. אין מחלוקת בין כל
- 3 המעורבים בפרשה, כי כלפי חוץ היה ברמן מתווך מקצועי ביותר, בעל ידע רב בנדל"ן מסחרי,
- 4 בעל קשרים עם משקיעים בחו"ל וכמובן נחשב מהימן ואמין. בעת ובעונה אחת, באופן נסתר,
- 5 ברמן היה גם מהמר כפייתי ונהג להמר בעיקר על שערי המט"ח בחברות הסחר המקוון וכן
- 6 נהג להמר במשחקי קלפים. כתוצאה מן ההימורים הסתבך בחובות מול מארגני משחקי קלפים
- 7 ומול חברות הסחר המקוון, ובשלב של מעצרו היה חייב סכום של כ- 3 מליון דולר (ראו, בין
- 8 היתר, הודעתו במשטרה מיום 6.11.07, 7/נ, להלן: "ההודעה", בעמ' 1 וכן עדותו בדיון בבית
- 9 המשפט).
- 10 11. מערכת היחסים בין חלק מהנתבעים החלה עוד קודם למקרה מושא התביעה. בשנות ה- 90
- 11 עו"ד שמוחה למד באנגליה משפטים עם ורסנו, וכך הכיר אותה ונעשה חבר קרוב שלה ושל
- 12 בעלה לשעבר (גיא ורסנו) ושל הדר שמיר (להלן: "הדר"), בעלים לשעבר בחברה הבורסאית
- 13 גילאון, אשר עורך דינו, דוד גוטליב, הוא שחשף לבסוף את התרמית של ברמן. ורסנו בתקופה
- 14 הרלוונטית הייתה בת זוגו של מנהל התובעת. את מנהל התובעת הכיר עו"ד שמוחה לפני
- 15 העסקה נשוא התביעה כבן זוגה של ורסנו וכאיש עסקים מצליח. בשנים שקדמו לעסקה נשוא
- 16 התביעה עו"ד שמוחה עבד עם אביו וסייע לו בעסקיו בתחום הנדל"ן. בשנת 2003 הכיר עו"ד
- 17 שמוחה את ברמן בתפקידו כמתווך נדל"ן בסוכנות תיווך נדל"ן מסחרי, וזאת במהלך רכישת
- 18 נכס בראשון לציון, והם היו בקשר במהלך השנים בקשר לנכסי נדל"ן שונים. ברמן יצר אצל
- 19 עו"ד שמוחה רושם כי בעקבות עסקה שעשה לאחד, מל קופר, קיבל 10% מהבעלות בבית
- 20 אסיה.
- 21 12. בחודש פברואר או מרץ 2007 נוצר קשר בין עו"ד פאור ממשרד ניסים לבין ברמן, שהוצג לו
- 22 על ידי אחד, מר קייט העוסק בנדל"ן, כמתווך המייצג משקיע מחו"ל. עו"ד פאור נפגש עימו
- 23 מספר פעמים ולדבריו, ברמן עשה עליו רושם של אדם "רציני המבין בתחום הנדל"ן" (עמ' 7
- 24 לפרוטוקול 16.5.10 שורה 22). ברמן סיפר לעו"ד פאור, כי יש לו לקוח בשם מל קופר,
- 25 הבעלים של "בית אסיה" בתל אביב, המעוניין להשקיע בארץ. עוד הוא סיפר לו, כי מר קופר
- 26 עתיד להגיע לארץ, והוא אף יבחן את האפשרות להעביר את הטיפול בענייניו למשרד ניסים.
- 27 לכאורה, במסגרת ההכנות לביקורו של מל קופר, ציין ברמן, כי הוא זקוק להסכם אופציה, על
- 28 מנת להעלות על הכתב הבטחה, שניתנה לו בקשר לאפשרות, שבמסגרת עסקת נדל"ן, אותה

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בפני כבוד השופטת עינת רביד

ת"א 64100-07 דוק השקעות 1988 בע"מ נ' סטנלי ואח'

- 1 תיווך לאדם בשם אליעזר פינגרר (להלן: "פינגרר"), בעל קרקע בבת ים, תשמר לו הזכות
2 להיות שותף בבעלות בדירות מסוימות שייכנו במסגרת הפרויקט בבת ים. ברמן ליווה את
3 תיאור הפרויקט בהצגת תמונות הדמיה. ברמן ביקש שינוסח עבורו הסכם אופציה שיעגן
4 התנאים שקבע לכאורה עם שותפו, מארק זנדמן (להלן: "זנדמן") ועם פינגרר, הבעלים, אשר
5 במסגרת התנאים שבהסכם האופציה: אם יופקדו בנאמנות 1,000,000 דולר על ידי כל אחד
6 מהשותפים (ברמן וזנדמן), תהיה בידיהם האופציה, לקבל שטחים בנויים לשיווק מתוך הבניין
7 שבבעלות פינגרר (להלן: "הסכם האופציה המזויף"). כאשר ביקש ברמן מעו"ד פאור שינסח
8 עבורו את הסכם האופציה המזויף, הוא הסביר לעו"ד פאור, כי אין לו את הכסף עכשיו, אבל
9 הוא רוצה להיות במצב, שאם יהיה לו את הכסף יוכל לבוא ולהציג את חוזה האופציה המוכן.
10 אין מחלוקת, כי ביום 27.5.07 עו"ד פאור הכין טיוטת הסכם שהועברה לברמן (נספחים 4א-1
11 לתצהיר עו"ד ריבקינד). לאחר הניסוח והעברת הנוסח לברמן לא נוצר עוד קשר בין ברמן
12 לעו"ד פאור וריבקינד עד לאירוע ההלוואה, מושא התביעה. לימים, ברמן זיף את חתימותיהם
13 של פינגרר וזנדמן על גבי הסכם האופציה המזויף.
- 14 13. לאחר מספר חודשים הגיע מר קופר למשרד ניסים ביחד עם ברמן, על מנת לבדוק אפשרות
15 העסקת משרד נסים כמייצגי מר קופר בארץ. בפגישה הנ"ל התבקש עו"ד פאור לבדוק
16 אפשרות בניית קומות נוספות לבית אסיה והחלה התנהלות של עו"ד פאור מול מר קופר.
- 17 14. לאחר מכן, פנה ברמן אל עו"ד שמוחה אותו הכיר, כאמור, מעסקה קודמת, שביצע לו ולאביו,
18 והציע לו עסקה לפיה ברמן ילווה מאביו של עו"ד שמוחה מיליון דולר וישלם בתמורה ריבית
19 שנתית של 26%. ריבית גבוהה זו הוסברה כביטוי לרצון הטוב של ברמן. כבטוחה להלוואה
20 הציע ברמן סכום של מליון דולר המוחזק, לכאורה, בנאמנות במשרד הרצוג, פוקס, נאמן
21 (להלן: "משרד הרצוג") כחלק מעסקה של רכישת קרקע בבת ים, שאותה תיווך ברמן וקיבל
22 במסגרתה אופציה לרכישת זכויות ובמסגרת זו הוא הפקיד מליון דולר במשרד הרצוג. עו"ד
23 שמוחה קיבל מברמן את הסכם האופציה המזויף, כשהוא חתום, עיין בו, התייעץ עם חברו,
24 עו"ד קלדרון, אשר הציע כי משרד הרצוג יתחייב לפרוע את סכום ההלוואה, לרבות הריבית
25 מתוך סכום הנאמנות במועד שיקבע לפרעון, וכן כי סכום הנאמנות ישועבד. לאחר בירורים
26 אלה, עו"ד שמוחה פנה לאביו וזה סירב לעסקה.
- 27 15. לאחר שאביו סירב לעסקה, ביום ראשון, 21.10.07, בשעות הערב שוחח עו"ד שמוחה עם
28 ורסנו בטלפון וסיפר לה על ההלוואה שמחפש ברמן. בסוף השיחה סיכמו השניים, כי ניתן

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בפני כבוד השופטת עינת רביד

ת"א 64100-07 דוק השקעות 1988 בע"מ נ' סטנלי ואח'

- 1 להציע את העסקה למנהל התובעת, ועו"ד שמוחה שוחח עם ברמן והציע לו לפנות עם
2 העסקה לתובעת. ברמן הציע לעו"ד שמוחה כי יציע בעסקה עם התובעת ריבית נמוכה יותר
3 ממה שהציע ברמן לאביו של שמוחה וההפרש בין הריביות יהיה עמלה, שישלם ברמן לעו"ד
4 שמוחה. נושא העמלה לעו"ד שמוחה לא הועלה על הכתב ומעולם לא בוצע בפועל, אך סוכם
5 בין השניים בעל פה על 4% מסכום ההלוואה. אציין, כי בין עו"ד שמוחה לבין ורסנו הוחלפו
6 באותו ערב גם מספר הודעות טקסט בעניין העסקה, ואף נקבע כי ורסנו גם היא תקבל עמלה
7 בשיעור אחוז אחד מתוך ארבעת האחוזים של עו"ד שמוחה. הודעות הטקסט יידונו בהמשך
8 ביתר פירוט בהקשר לתביעה נגד עו"ד שמוחה.
- 9 16. למחרת, ביום 22.10.07, נפגשו עו"ד שמוחה, מנהל התובעת, ורסנו וברמן בבית הקפה "קפה
10 קפה" ברמת אביב. ברמן תיאר את העסקה בבת ים, כולל הסכם האופציה המזויף וההפקדה
11 של מליון דולר שביצע, לדבריו, במשרד הרצוג. ברמן ביקש ממנהל התובעת הלוואה של
12 מליון דולר לשנה בריבית 22% שנתית וכבטחון ישעבד את הפיקדון בסך 1,000,000 דולר
13 שהפקיד בנאמנות אצל הרצוג פוקס נאמן. באותו שלב, העסקה המוצעת הייתה להלוואה של
14 מליון דולר הכוללת סכום ריבית של 20%. מנהל התובעת הסכים, וכך הוסכם כי הסכום
15 שישולם במסגרת ההלוואה יהיה \$ 820,000 וההחזר בתום שנה יעמוד על \$1,000,000. בסיום
16 הפגישה התקשר מנהל התובעת לעו"ד עוזר וביקש ממנו לטפל בעסקה כעורך דין התובעת.
- 17 17. באותו יום 22.10.07 פנה ברמן לעו"ד פאור ואמר לו שהוא זקוק בדחיפות, תוך יום אחד,
18 להסכם הלוואה, במסגרתו ימושכנו כספי הנאמנות, שהפקיד במשרד הרצוג כבטוחה להלוואה
19 שהוא נוטל מהתובעת. ברמן הוסיף כי עורך הדין של התובעת יצור קשר עם עו"ד פאור. ואכן
20 עו"ד עוזר יצר איתם קשר, וסוכם בין עורכי הדין כי ההסכם יהיה בעברית, לכן פנה עו"ד
21 פאור, שעברית אינה שפת אימו, לעו"ד ריבקינד. כן סוכם כי עו"ד עוזר ינסח את ההסכם
22 ויעבירו להערות באי כוח ברמן. ברמן לחץ כי העסקה תצא לפועל במהירות וטען כי אם לא
23 תצא לפועל עד סוף השבוע אין לו צורך בה. אין מחלוקת, כי עו"ד עוזר יצר קשר עם עו"ד
24 שמוחה והעביר לעיונו טיוטה של ההסכם ואף קיבל עליה הערות.
- 25 18. בשעות הערב של 23.10.07 (יום ג') החלו להגיע לתיבת הדואר האלקטרוני של עו"ד ריבקינד
26 מיילים ובהם מסמכים הקשורים לעסקה ולמחרת, 24.10.07, עבדו עו"ד ריבקינד ועו"ד פאור
27 על המסמכים. כאשר התברר שעו"ד עוזר אינו יכול לשלוח מיילים ישירות לעו"ד ריבקינד

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בפני כבוד השופטת עינת רביד

ת"א 64100-07 דוק השקעות 1988 בע"מ נ' סטנלי ואח'

- 1 סוכם כי כל המיילים יעברו דרך עו"ד שמוחה (תיאור החלפת המיילים בין הצדדים מופיע
2 במפורט בסעיפים 109 עד 118 לסיכומי התובעת).
- 3 19. במקביל בדק מנהל התובעת אפשרות ללוות את הכסף בבנק ולמסרו לברמן, וכך להינות
4 מפערי המימון מבלי לסכן את כספו שלו. אולם בפגישה עם הבנק התברר, כי הבנק דורש זמן
5 לבדיקת העסקה על פי נוהליו, דבר שבשל מגבלות הזמן שקבע ברמן, לא ניתן היה לעשות,
6 וכן הבנק רצה שתינתן ערבות בנקאית בגין הפיקדון או שהפיקדון יעבור לידי. לפיכך התברר
7 כי אי אפשר יהיה לבצע את העסקה באמצעות הבנק, כפי שרצה מנהל התובעת. בשלב זה
8 חשב מנהל התובעת לזנוח את העסקה, אולם ברמן שכנע אותו ביום 24.10.07 להמשיך
9 בעסקה, אך במחצית סכום ההלוואה, דהיינו \$ 500,000 בלבד כשסכום הריבית משולם מראש
10 ולכן ההלוואה ניתנה על סך של \$410,000. בשלב זה עו"ד עוזר מתלווה למנהל התובעת
11 בפגישתו בבנק, ואילו עו"ד שמוחה אינו מעורב כלל.
- 12 20. יש לציין כי ברמן הבהיר לעו"ד שמוחה, למנהל התובעת ולעו"ד עוזר כי אסור ליצור קשר עם
13 משרד הרצוג פוקס נאמן בקשר לסכום הנאמנות. לשם כך גם הציג ברמן מכתב מזוייף מיום
14 24.10.07, שנכתב לכאורה על ידי עו"ד יעל בר שי ממשרד הרצוג בו נכתב, כי פינגרר ביקש
15 כי לא יצרו קשר עם משרד הרצוג אלא אם כן יש הפרה של ברמן (נספח יא לתצהיר עו"ד
16 שמוחה). כמובן שאיסור זה, שקבע ברמן, היה חיוני להצלחת העוקץ, כיוון ששיחת טלפון
17 אחת למשרד הרצוג לבירור נושא הנאמנות היה מגלה מייד כי אין כל נאמנות ואין מיליון
18 דולר. אקדים את המאוחר ואציין, כי שיחה כזו נעשתה לימים על ידי עו"ד דוד גוטליב בשם
19 הדר שמיר, כאשר ניסה ברמן לבצע אותה עסקת עוקץ גם עם הדר שמיר, וכך נתגלתה
20 התרמית.
- 21 21. עם סיום ניסוח המסמכים, הגיע ברמן למשרד ניסים, ובהסכמת התובעת ובא כוחה, לקח את
22 אגד מסמכי העסקה, שכלל הסכמה לשינוי הסכם הנאמנות של פינגרר וזנדמן, וכן אישור
23 הנאמן למסמכי הנאמנות, על מנת להחתים, לכאורה, אישית את כל הנוגעים בדבר. ברמן זייף
24 את חתימות פינגרר וזנדמן וכן את חתימות הנאמן, כך שבמועד חתימת העסקה הציג את
25 המסמכים חתומים לכאורה על ידי כל הצדדים המעורבים. מסירת המסמכים לידי ברמן
26 להחתמת כל המעורבים נעשתה, כאמור, בהסכמת התובעת ובא כוחה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בפני כבוד השופטת עינת רביד

ת"א 64100-07 דוק השקעות 1988 בע"מ נ' סטנלי ואח'

22. מועד חתימת ההסכם נקבע ליום 25.10.07 בשעות הבוקר. עו"ד פאור ועו"ד ריבקינד הודיעו שלא יהיו פנויים להיות נוכחים במועד חתימת ההסכם וכך חתימת ההסכם בבית קפה ברמת אביב נעשתה בנוכחות מנהל התובעת, ברמן ועו"ד עוזר בלבד. ביסוד ההסכם, עסקת הלוואה לתקופה של שנה אחת, במסגרתה כאמור הסכימה התובעת להעמיד הלוואה בסכום של 410,000 דולר אמריקאי מובטחת בשיעבוד זכויותיו של הנתבע על פי הסכם האופציה המזויף לרכישת נדל"ן בבת ים, מיום 6.6.07 ובפיקדון כספי של 1,000,000 דולר ארה"ב המופקד כביכול בדידה הנאמנות של עו"ד יעל רב שי נאמן ממשרד עורכי הדין הרצוג. בגין ההלוואה נקבעה ריבית. במעמד החתימה על הסכם ההלוואה העביר ברמן לתובעת מסמך, שאף אותו זייף, הנחזה להיות כאילו מסכימה עו"ד יעל נאמן ממשרד הרצוג להוראתו הבלתי חוזרת של ברמן להעביר סך של 500,000 דולר ארה"ב מתוך סכום הנאמנות הנ"ל המופקד לכאורה בדידה, לידי התובעת, וזאת כבטוחה להלוואה, וכי עו"ד יעל נאמן מאשרת כי במשרדה אכן מחזיקים עבור ברמן סך של מליון דולר ארה"ב, במסגרת הסכם האופציה הנ"ל. כמו כן, העביר ברמן לתובעת הסכם, שאותו זייף, לפיו, זנדמן מתיר לברמן לפרוע את ההלוואה מתוך הכספים הנ"ל שלכאורה מופקדים בנאמנות עבור שניהם.
23. ורסנו הגיעה בסוף הפגישה ומנהל התובעת אישר כי יוצא לפקודת ברמן שיק על סכום ההלוואה. ברמן דרש שהשיק יהיה "פתוח" ומנהל התובעת הודיע כי אינו מוסר שיק פתוח. ברמן שוחח בטלפון ואז ביקש כי תעשה העברה בנקאית של מחצית הסכום לנתבעת 2. לגבי השיק ביקש ברמן כי סכומו יהיה 846,720 ₪ (כ- 210,000 דולר). סוכם, כי בהמשך, לאחר רישום השיעבוד על פיקדון הנאמנות וזכויות ברמן בהסכם האופציה, ימסור ברמן את שמה של אחת החברות הקשורות אליו על מנת ששמה ימולא כשם הנפרע בשיק.
24. עו"ד עוזר ביצע את רישום השיעבוד על זכויות ברמן בהסכם האופציה המזויף (זכויות שאינן קיימות כלל) ולאחר מכן ביצעה התובעת העברה בנקאית בסך של 806,000 ₪ אל נתבעת 2 והפקידה את השיק הפתוח על סך 846,720 ₪ בידי עו"ד עוזר, על מנת שימסור אותו לברמן. עו"ד עוזר נפגש עם ברמן ומסר לו את השיק פתוח ללא שם נפרע. לטענת עו"ד עוזר קיבל את הסכמת מנהל התובעת לפעול כך. עוד באותו יום, ברמן לקח את השיק הפתוח על סך 846,720 ₪ והביא אותו לחברות הסחר המקוון, אשר רשמו כנפרעת את שמה של פינקסו ולקחו את השיק לכיסוי חובות ברמן בסך של 280,000 ₪, ועל מנת לאפשר לו להשתמש ביתרת הסכום בפלטפורמה האינטרנטית לצורך הימור על שערי מטבע. לפי דברי צומן, מנכ"ל

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בפני כבוד השופטת עינת רביד

ת"א 64100-07 דוק השקעות 1988 בע"מ נ' סטנלי ואח'

1 חברות הסחר המקוון, כאשר הוא קיבל את השיק הפתוח, הוא בדק אך ורק האם השיק בסכום
2 הכה גבוה יכובד, ותו לא.
3 25. כעבור מספר ימים (ביום 31.10.07) מנהל התובעת נסע לניו יורק (הוא שב ביום 9.11.07),
4 וביום 5.11.07 נחשפה ההונאה. עו"ד שמוחה, אליו פנה ברמן בנסיון לבצע את המשך
5 העסקה, פנה להדר שמיר והציע לו את העסקה. שמוחה העביר לעו"ד של הדר שמיר, דוד
6 גוטליב, את כל מסמכי העסקה, כפי שהיו אצלו בתיבת המייל. עו"ד גוטליב עשה בירורים
7 שונים ובין היתר פנה לברר בטלפון עם משרד הרצוג את תנאי החזקת הפקדון בנאמנות,
8 ונדהם לשמוע כי אין בידי המשרד פקדון כספי כלשהו המוחזק בנאמנות. כך נחשף תרגיל
9 העוקץ. באותו יום התקשר עו"ד שמוחה למנהל התובעת וספר לו כי בוצע תרגיל עוקץ.

10 26. לאחר שהתגלה הזיוף הגישו התובעת ועו"ד יעל בר שי נאמן תלונות במשטרה כנגד ברמן,
11 אשר הלך למשטרה, הודה בכל מעשיו, ובסופו של יום הורשע על פי הודאתו בגין מעשה זה
12 ומעשי הונאה נוספים בבית המשפט המחוזי והוא נדון לעונש מאסר. כמו כן הוגשה תביעה זו.

טענות התובעת

14 27. לטענת התובעת, חברות הסחר המקוון שיתפו למעשה פעולה עם ברמן בגזילת הכספים
15 והתעשרו שלא במשפט על חשבון התובעת. חברות הסחר המקוון לא מסרו ו/או מכרו דבר
16 לתובעת אך קיבלו ממנה ללא כל תמורה כספים אותם עליהן להשיב.

17 28. עוד טענה התובעת כי חברות הסחר המקוון הן למעשה חברות העוסקות בענף ההימורים על
18 שערי המט"ח, אשר ידעו כי ברמן הוא מהמר כפייתי חסר יכולת להעמיד ממקורותיו הכספיים
19 את סכומי הכסף שהעביר להן מהתובעת, ואף נאלץ לעשות זאת בשל איומיהן עליו.

20 29. זאת ועוד, טוענת התובעת, כי אילו היה עיסוקן של חברות הסחר המקוון בפעילות מסחרית
21 תקינה ולגיטימית היו מחויבות לבדוק מהו מקור הכספים המועברים אליהן על ידי התובעת,
22 אשר לא היו לה כל קשרים עסקיים מול מי מהן. במצב זה, כאשר הן לא ביצעו בדיקה כדי
23 לוודא את מקור הכספים, הרי הן שיתפו למעשה פעולה עם ברמן בגזילה ולחילופין התרשלו.

24 30. יתרה מכך ציינה התובעת, כי השיק שהתקבל אצל פינקסו הוא "שיק פתוח" ללא שם המוטב,
25 כלומר מדובר בשיק שנחזה כבלתי תקין וזאת רק על פי מראהו, מה שמעיד על חוסר תום
26 ליבם של נתבעות אלו.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בפני כבוד השופטת עינת רביד

ת"א 64100-07 דוק השקעות 1988 בע"מ נ' סטנלי ואח'

- 1 31. עוד ציינה התובעת כי למצער חברות הסחר המקוון עצמו עיניהן בכוונה ביחס למקור הכספים
- 2 המועברים אליהן. גם בהנחה כי הושגו באופן חוקי, עצימת עיניהן מהווה אף היא שיתוף
- 3 פעולה עם ברמן בגזילת הכספים.
- 4 32. בנוסף טענה התובעת, שחברות הסחר המקוון, ביודען כי מקור הכספים אינו יכול להיות חוקי,
- 5 פעלו בניגוד לחוקי הלבנת ההון הבינלאומיים והמקומיים ואף בניגוד להסכמים "הלגיטימים"
- 6 שלכאורה נחתמו ע"י הנתבעת 4 מול בנק SAXSO מדנמרק (להלן: "סקסו").
- 7 33. עוד הוסיפה התובעת כי בין חברות הסחר המקוון מתקיים עירוב כספים, ולמעשה מדובר
- 8 בישות אחת הפועלת מאחורי מסכי ההתאגדות שונים, כך שראוי וצודק יהיה להרים את מסך
- 9 ההתאגדות בין שתי חברות אלו כך שתחשבנה כאחת.
- 10 34. בנוגע לעו"ד שמוחה, טענה התובעת כי הוא היה עורך דינה והציג בפניה מצגי שווא לפיהם
- 11 בדק כביכול את העסקה, מסמכיה, ביטחונותיה, חשבון הנאמנות שפתח ברמן במשרד הרצוג,
- 12 וכן טען בפניה כי הוא מכיר היטב את ברמן וכי מדובר בעסקה חסרת סיכונים. אולם בפועל,
- 13 הוא פעל ברשלנות ביודעין, ולמעשה לא ביצע כל בדיקות באשר לטיב העסקה, אשר בנקל
- 14 יכלו להביאו לכלל מסקנה כי אין כל בטוחה ומדובר בעסקת עוקץ, כך שעו"ד שמוחה הפר
- 15 את התחייבויותיו על פי מצגיו כלפי התובעת וגרם לה נזק בשיעור 410,000 דולר.
- 16 35. התובעת הוסיפה כי עו"ד שמוחה השתמש במקצועו כעורך דין כדי לשדל ולפתות את
- 17 התובעת להתקשר בעסקה וכדי ליצור כלפיה את התחושה כי היא מהלכת על קרקע בטוחה
- 18 מבחינה עסקית ומשפטית, ואף ניצל את קשריו והאמון המיוחד לו זכה מורסנו המקורבת
- 19 למנהל התובעת.
- 20 36. באשר לעורכי הדין פאור וריבקינד טענה התובעת, כי האחרונים התרשלו והפרו את חובתם
- 21 לנהוג בזהירות מקצועית גם כלפי התובעת, שהיא צד נגדי בעסקה, צד המסתמך אף הוא על
- 22 כך שהם ממלאים את תפקידם כראוי, לרבות וידוא נכונות פרטי העסקה בה טיפלו: כך,
- 23 לטענתה הם ייצגו את ברמן בעסקת העוקץ, אמנם מבלי שיהיו ערים לכך, אך יחד עם זאת,
- 24 הציגו מצג לפיו הם שהכינו את הסכם האופציה, וכי במשרדם נחתם ההסכם, וכי הוא לגיטימי
- 25 ותקף. לטענת התובעת, על סמך מצגים מטעים אלו הסכימה התובעת להתקשר בעסקת
- 26 העוקץ, וזאת מאחר שהסכם האופציה כלל בחובו סעיף נאמנות, לפיו יופקדו 1,000,000 דולר
- 27 בחשבון הנאמנות על ידי ברמן.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בפני כבוד השופטת עינת רביד

ת"א 64100-07 דוק השקעות 1988 בע"מ נ' סטנלי ואח'

1 37. התובעת הדגישה כי בפועל מצגי עו"ד פאור וריבקינד לא היו אמת, באשר הם לא בדקו את
2 הסכם האופציה, לא וידאו את נכונות פרטיו, ואף ההסכם כלל לא נחתם בפניהם. הם ידעו כי
3 התובעת מסתמכת על הבטוחות, כגון חשבון הנאמנות וזכויות ברמן לפי הסכם האופציה,
4 וצריכים ואף מחויבים היו לוודא את פרטי החשבון, קיומו ותנאי הנאמנות. משלא נהגו כך הם
5 אחראים למלוא הנזק שארע לתובעת ועליהם לפצותה.

6 38. בנוגע לעו"ד עוזר, טענה התובעת כי הלה שימש כעורך דינה של התובעת במועדים
7 הרלוונטיים והתרשל במילוי חובתו המקצועית כלפיה, שכן לא ביצע את הבדיקות הראויות
8 המתבקשות מעו"ד מייצג: לא בדק כמתחייב את הבדיקות המתחייבות מול משרד עו"ד
9 הרצוג פוקס נאמן; לא בדק את זכות הנדל"ן של הנתבע; לא דאג לאימות החתימות על
10 המסמכים שהיו בסיס לעסקה; ואף לא דרש לקבל לבדיקתו, עובר לחתימת העסקה, מסמכים
11 שהיו נדבך בסיסי לעסקה. בכך אחראי כלפי התובעת במלוא הנזק שנגרם לה.

טענות הנתבעים

טענות חברות הסחר המקוון

12
13
14 39. ראשית, חברות הסחר המקוון העלו טענת העדר יריבות בינן לבין התובעת, אשר בשל חוסר
15 יכולתה לגבות את סכום התביעה מברמן, מחפשת, לטענתם, "שותפים" לכאורה, על מנת
16 להיפרע מהם.

17 40. חברות הסחר המקוון טענו כי עורכי הדין שמוחה, פאור, ריבקינד ועוזר וכן מנהל התובעת
18 התרשלו התרשלות רבתי באימות ובדיקת ביטחונותיו של ברמן, שכן בנקל ובאמצעות שיחת
19 טלפון אחת למשרד הרצוג פוקס נאמן היה נחשף הזיוף שבבסיס העסקה, ובהתרשלותם הטעו
20 את התובעת להתקשר בעסקה.

21 41. בנוסף, טענו חברות הסחר המקוון, כי התובעת ומנהלה אף התרשלו בכך שמסרו לברמן שיק
22 פתוח ללא שם הנפרע. על כן נשלחה הודעת צד ג' על ידיהן לתובעת ולמנהלה ולעורכי הדין.

23 42. כמו כן טענו חברות הסחר המקוון כי אין ממש בטענות התובעת כי הם בתי הימורים
24 "הטוחנים במלתעותיהם את קורבנותיהם", אשר מחמת משעבדיהם פונים לנתיבי גניבה
25 ולהונאת כספים. לטענתן, מדובר בחברות אחיות שותפות עסקיות וחוקיות של בנק סקסו
26 מדנמרק המשווקות את פלטפורמת המסחר האינטרנטית של הבנק.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בפני כבוד השופטת עינת רביד

ת"א 64100-07 דוק השקעות 1988 בע"מ נ' סטנלי ואח'

1 43. זאת ועוד, לטענתן הן לא ידעו ולא יכולות היו לדעת על אודות מעשה העוקץ של ברמן. ברמן
2 קיבל מהן תמורה מלאה עבור כספים שהפקיד מהתובעת ישירות באמצעות פלטפורמת
3 המסחר של הבנק. כספי התובעת הופקדו לחשבון הנתבעת 4 ושימשו לכיסוי לפעולות בני"ע
4 ומט"ח של ברמן, כאשר שיטת הפעולה היא כי אחת למספר ימים חברות הסחר המקוון
5 מעבירות את כספי לקוחותיהן לבנק סקסו לכיסוי הפסדים, כאשר רווחיהן שלהן הינן
6 מעמלות. לפיכך אין בטענת התובעת לעשיית עושר ולא במשפט ולא כלום.

7 44. יתרה מכך, דווקא התובעת היא אשר התקשרה בהסכם להענקת ריבית החורגת מהמותר בחוק
8 הסדרת הלוואות חוץ בנקאיות 1993.

9 טענות עו"ד שמוחה

10 45. עו"ד שמוחה טוען כי בשום נקודת זמן לא פעל בעיסקה כעורך דין, לא שימש יועץ, מתווך או
11 בעל תפקיד אחר כלפי התובעת, לא התקשר עימה ולא ביקש ממנה דבר ולא הציג בפניה כל
12 מצג, כך שלמעשה לא הייתה לו כל חובה כלפי התובעת, לא חובת אמונים ולא חובת זהירות.

13 46. לטענתו, מנהל התובעת הוא איש עסקים אמיד וממולח בעל חושים עסקיים מפותחים,
14 והתובעת עצמה הינה חברה שמתמחה בעסקאות פיננסיות ובמתן הלוואות בריבית. יתרה מכך
15 לנתבעת היה עורך דין שייצג אותה - הוא עו"ד עוזר, והתובעת אף התייעצה עם עורכי הדין
16 פאור וריבקינד, באי כוח הנתבע, וכן עם ורסנו. אלו, כולל התובעת עצמה, הם שהתרשלו
17 בבחינת העסקה ובביצועה.

18 47. מבחינה עובדתית טען עו"ד שמוחה, כי ברמן פנה אליו ולאביו והציע להם את העסקאות אך
19 משיקולים כלכליים הם בחרו לדחות אותה ואף יידעו בדבר את ורסנו. לטענתו, בניגוד לדברי
20 ורסנו, הוא כלל לא בדק את העסקה מבחינה משפטית או עובדתית מעבר לשיחת התייעצות
21 קצרה. הוא אמנם הודה כי אכן העיר הערות לטיוטות ההסכמים אך עשה כן למעשה כמתנדב
22 ללא שתחול עליו חובה כלשהי.

23 48. כן טען כי לא היה מעורב בהחלטות על הפחתת סכום העסקה ולא עודכן בחתימת הסכם
24 ההלוואה.

25

26

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בפני כבוד השופטת עינת רביד

ת"א 64100-07 דוק השקעות 1988 בע"מ נ' סטנלי ואח'

טענות עורכי הדין פאור וריבקינד

- 1
- 2 49. עו"ד פאור הסביר, כי במאי 2007 הכיר את ברמן, והתבקש על ידו להכין טיוטת הסכם
- 3 אופציה ותו לא. הוא הוסיף כי עו"ד ריבקינד ועורך דין נוסף ממשרד ניסים העירו הערות לגבי
- 4 ההסכם, וברמן מסר לו שיפעל בכוחות עצמו בקשר להסכם, כאשר פעולתו שלו הצטמצמה
- 5 להערות טכניות בלבד לגבי מנגנוני העסקה.
- 6 50. עוד טען עו"ד פאור, כי מעולם לא שוחח עם זנדמן או פינגרר, אשר חתימותיהם זויפו על ידי
- 7 ברמן על גבי הסכם האופציה המזויף אותו הציג ברמן לתובעת.
- 8 51. בנוגע להסכם ההלוואה עם התובעת טען עו"ד פאור, כי התבקש על ידי ברמן להכין הסכם
- 9 הלוואה עם התובעת. הוא מודה כי שוחח, למיטב זכרונו, עם עו"ד שמוחה או עם עו"ד עוזר,
- 10 אך מעולם לא טען בפניהם שהסכם האופציה נחתם במשרדו, שהסכם הנאמנות נחתם
- 11 במשרדם או כי הכספים הועברו לנאמן. הוא אף שלל את טענת עו"ד עוזר כי הוא אמר לו
- 12 ש"הסכם הוא ligit".
- 13 52. עו"ד ריבקינד טען אף הוא כי מעולם לא מסר מצגים כלשהם לתובעת, וכי מעולם לא היה
- 14 קשר בינו לבין משרד עו"ד הרצוג. הוא הסביר כי אך טבעי שתהיה הפרדה כזו בין משרדי
- 15 עורכי דין עת לקוח אחד מקבל שירותים משפטיים שונים בפרקי זמן שונים של העסקה.
- 16 53. עו"ד ריבקינד טען כי תפקידו שלו הוגדר כניסוח הסכם ההלוואה ולא לצורך משא ומתן,
- 17 המצאות מסמכים או ליווי בשלב החתימה והביצוע, ואישר כי מסר לעו"ד עוזר כי ברמן הוא
- 18 שיחתים את הנוגעים בדבר על מסמכי העסקה.
- 19 54. עוד טען עו"ד ריבקינד כי עורכי דינה של התובעת, תפקידם היה לוודא ולבדוק את קיומו של
- 20 פיקדון הנאמנות, ולפיקח הם הנושאים באחריות לנזקים עקב אי וידוא העובדות, ואימות
- 21 המסמכים והחתימות כהלכתם. בהקשר זה אף טען כי בחירת אישור קיום נאמנות בדרך של
- 22 מכתב נעשתה על ידי באי כוח התובעת והוא אינו אחראי לכך. עוד טען כי עו"ד שמוחה, הציג
- 23 עצמו כמייצג את התובעת וסוכם שהוא יכין וינסח ויעביר לו את המסמכים המהווים את עסקת
- 24 ההלוואה. מאוחר יותר הבין, שגם עו"ד עוזר, מייצג את התובעת, ולמעשה ראה בשניהם
- 25 מייצגים שווים בעסקה מטעם התובעת.
- 26 55. שני נתבעים אלה טענו אף הם להיעדר יריבות בינם לתובעת.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בפני כבוד השופטת עינת רביד

ת"א 64100-07 דוק השקעות 1988 בע"מ נ' סטנלי ואח'

טענות עו"ד עוזר

- 1
- 2 56. לדברי עו"ד עוזר, הוא התבקש על ידי מנהל התובעת לבנות מבנה עיסקה במסגרתה תמנף
- 3 התובעת השקעות כספים לשם קידום פרויקטים בנדל"ן שביצע ברמן, ולמעשה הוא עצמו בנה
- 4 את מבנה העסקה בהתאם להוראת מנהל התובעת ועו"ד שמוחה.
- 5 57. לטענתו, עו"ד שמוחה מסר לו, שבדק את נתוני העסקה, וכי הוא מכיר זמן רב את ברמן, שהוא
- 6 בעליו של בית אסיה, וכן טען כי עו"ד שמוחה אמר שברמן הציע את העסקה לאביו, אך הלה
- 7 לא היה מעוניין בה. כמן כן טען, כי הסכם האופציה עליו חתמו השלושה הועבר לו על ידי
- 8 עו"ד שמוחה.
- 9 58. בנוסף טען כי שוחח עם עו"ד פאור, והוא מסר לו שהסכם האופציה נערך במשרדו (של עו"ד
- 10 פאור) ושההסכם "ligit". כמו כן עו"ד שמוחה ועו"ד פאור טענו בפניו כי נפתחה נאמנות
- 11 בהרצוג פוקס נאמן על סמך הסכם האופציה ללא הסכם נאמנות.
- 12 59. לאור כל זאת טוען עו"ד עוזר, כי הוא לא התרשל ופעל על פי הנחיות הצדדים. לדבריו הוא
- 13 לא בדק את מסמכי הנאמנות מפני שהמצג, שקיבל מעו"ד שמוחה, מורסנו וממנהל התובעת,
- 14 היה כי ברמן הוא אדם בעל יכולות עסקיות מרשימות, וכן הסתמך לעניין זה על מצגיהם של
- 15 עורכי הדין פאור וריבקינד. במצב עניינים זה לא יכול היה לצפות כי מדובר בעסקת עוקץ.
- 16 60. בנוגע לחברות הסחר המקוון ציין כי עליהן להשיב כספי הגזילה לתובעת שכן החוזה שנערך
- 17 מול ברמן הוא בטל מעיקרו בהיותו נגוע בתרמית.
- 18 61. בסיכומיו טוען עו"ד עוזר כי כל הנתבעים "נרדמו בשמירה" ולכן יש מקום לחלק את הנזק בין
- 19 כל הנתבעים.

דין והכרעה

חברות הסחר המקוון

- 20
- 21
- 22 62. על פי תצהיר מנכ"ל חברות הסחר המקוון, עו"ד תומר צומן (להלן: "צומן"), חברות אלה הן
- 23 שותפות עסקיות של סקסו, שיצרו עבור סקסו פלטפורמה באינטרנט באמצעותה יכולים
- 24 לקוחות החברות לבצע מסחר במט"ח ובחוזים עתידיים שונים. חברות המסחר המקוון הן
- 25 "חברות אחיות", כאשר לאפקסיוסי יש הסכם עם סקסו, אשר צורף כנספח "א" לתצהיר צומן.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בפני כבוד השופטת עינת רביד

ת"א 64100-07 דוק השקעות 1988 בע"מ נ' סטנלי ואח'

- 1 עוד עולה מהתצהיר כי ביום 6.3.06 חתם ברמן על הסכם עם פינקסו לפיו הוא יהיה רשאי
2 לסחור במט"ח באמצעות פלטפורמת המסחר האינטרנטית של סקסו בנק, כלקוח פינקסו.
- 3 63. התובעת טוענת נגד חברות הסחר המקוון, כי כתוצאה מהחווה שנכרת בינה לבין ברמן
4 בתרמית היא שילמה סך של 846,720 ₪ בשיק, שנמסר על ידי ברמן ללא שם נפרע, ומולא על
5 ידי פינקסו בשמה. השיק הופקד בחשבון פינקסו וכובד. התובעת טוענת, כי משגילתה את
6 התרמית, ביטלה את החווה באמצעות הגשת התלונה למשטרה ביום 5.11.2007 וביטול זה
7 נעשה כדין. מכאן טוענת התובעת, כי פינקסו קיבלה את הסכום על פי חוזה שבוטל כדין בשל
8 תרמית, והתובעת זכאית לדרוש השבה של הסכום. התובעת טוענת כי פתרון סוגייה זו הוא
9 בחוק עשיית עושר ולא במשפט, תשל"ט-1979 (להלן: "חוק עשיית עושר") וזאת משום
10 שהתעשרות של פינקסו, דהיינו קבלת הכסף על חשבון התובעת היתה "שלא כדין". לעניין זה
11 הפנתה התובעת למקורות הבאים: ע"א 827/76 גרשון ישראל נ' בנק הפועלים פ"ד ל (1)
12 בעמ' 157, ע"א 292/68 יפת ושות' נ' איסטווד ואח' פ"ד כ"ג (1) 604, רע"א 371/89 ליבוביץ
13 נ' אליהו פ"ד מ"ד (2) 327, 328, ע"א 4437/99 אדי מערכות סטריאו ואזעקות לרכב בע"מ נ'
14 אפריל טקליין בע"מ פ"ד נה (2) 232, עמ' 237-238, פרופ' פרידמן בספרו דיני עשיית עושר
15 שלא במשפט כרך א' (להלן: "פרידמן") בעמ' 84. התובעת מפנה עוד לפסק הדין רע"א
16 5768/94 א.ש.י.ר. יבוא ייצור והפצה ואח' נ' פורום אביזרים ומוצרי צריכה בע"מ פ"ד נ"ב (4)
17 289 (להלן: "פסק דין א.ש.י.ר"). לטענת התובעת, בפסיקה נקבע, כי מקום שתשלום נעשה
18 מתוך טעות או הטעיה או תרמית השוללת את הכוונה להקנות את הכספים למקבלם והמקבל
19 איננו תם לב, הרי שהמקבל מחזיק בכספים שלא כדין ולכן חייב בהשבתם. עוד מפנה התובעת
20 לפסק הדין בעניין ע"א 760/77 גדעון בן עמי נ' בנק לאומי לישראל בע"מ פ"ד ל"ג (3) 567
21 (להלן: "פסק הדין בן עמי").
- 22 64. לטענת חברות הסחר המקוון, השיק בסך 846,720 ₪, אשר הופקד על ידי ברמן ביום
23 26.10.2007, הופקד למטרת ביצוע מסחר ובגינו הוצאה קבלה של אפקסיוסי מס' 0809. לאחר
24 הפקדת הסכום הנ"ל ביצע ברמן עסקאות מסחר במט"ח עד ליום 6.11.2007 מועד בו עמד
25 חשבונו של ברמן ביתרת חובה בסך 246.48 דולר.
- 26 65. לטענת חברות הסחר המקוון, רווחיהן כתוצאה מהפעלת פלטפורמת המסחר נובעות אך ורק
27 מעמלות בגין כל פעולת מסחר אותה מבצעים הלקוחות, כאשר חובת החברות על פי ההסכם
28 עם סקסו בנק להעביר את כספי הלקוחות אל סקסו בנק על מנת שיהיה כיסוי כספי לפעילות

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בפני כבוד השופטת עינת רביד

ת"א 64100-07 דוק השקעות 1988 בע"מ נ' סטנלי ואח'

- 1 הלקוחות, שכן בהעדר כיסוי כספי חוסם סקסו בנק את פעילות הלקוחות. לטענתן עיון בדפי
2 העברות הכספים מחשבון בנק אפקסיוסי אליו הופקד שיק התובעת מגלה כי בחודשים
3 אוגוסט עד נובמבר 2007 היא העבירה מחשבון זה לדנמרק למטרת כיסוי כספי לפעולות
4 לקוחותיה, לרבות ברמן, סכומים רבים המפורטים בדפי העברות הכספים אשר צורפו לנספח
5 ט' לתצהיר צומן.
- 6 66. לפיכך באשר לטענת עושר שלא במשפט טוענות החברות, כי כל הכספים הועברו לסקסו בנק
7 בדנמרק ושימשו בפועל לכיסוי פעילותו של ברמן במסחר, ואילו אצלן כל שנותר הן עמלות
8 בלבד. כאשר עמלות אלה משולמות על ידי סקסו בנק. לפיכך השבה יכולה להיות רק כלפי
9 סקסו בנק בדנמרק ולא כלפי החברות.
- 10 67. אציין מיד, כי דין התביעה כנגד חברות הסחר המקוון – להתקבל. עדותו של ברמן שהעיד
11 ארוכות בפני, לאחר שהובא לצורך עדותו מתאו בכלא, הייתה אמינה ביותר, מרשימה בכנותה
12 וברצון שלו לכפר על מעשיו ולתאר בפני בית המשפט והצדדים את הדברים כך שתתקבל
13 התמונה הנכונה, מבלי שחסך מעצמו ביקורת רבה על דרך התנהלותו ועל הנזק שגרם לאנשים
14 אחרים. יתר על כן, ברמן היה נטול אינטרסים בעדותו, באשר הוא היחיד שלא התגונן, וניתן
15 נגדו פסק דין על מלוא סכום התביעה וכך גם לעניין הודעות צד ג' שנשלחו אליו מכל
16 הנתבעים. מעדותו עולה, כי חברות הסחר המקוון מנהלות למעשה פלטפורמה אינטרנטית
17 להימורים בעיקר על שערי המטבע השונים, אשר מהמר כפייתי כברמן התמכר לה והפסיד בה
18 לטובת החברות מיליוני שקלים חדשים: כ- 3,000,000 ₪ בשנת 2006 וכ- 1,000,000 ₪ עד
19 מעצרו בשנת 2007. למרות שהחברות מציגות את הסיכון בפעילות אצלן כערך ההשקעה
20 בלבד, בשל מנגנון הפסקה אוטומטית של המסחר, הרי שלעיתים נוצר הפסד וכתוצאה מכך
21 חוב, ואז הלחץ המופעל על האדם החייב גדול ביותר, על פי תיאורו של ברמן, שכאמור נתתי
22 בו אמון, וגרם לברמן לבצע את פשע העוקץ, על מנת להפסיק את הלחץ.
- 23 68. וכך הוא מתאר בלשונו בעדותו:
- 24 "ש. אתה חתמת בפניקסו על ניירות ראיתי, שאתה מתחייב לעשות מסחר של 20
25 מליון שקל לחודש אתה זוכר למה אני מתכוון?
26 ת. אני לא זוכר אבל זה יכול להיות...אבל אני עשיתי הרבה יותר אז זה לא היה
27 רלוונטי כאילו.
28 ש. הם לא ביקשו ממך בטחונות?

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בפני כבוד השופטת עינת רביד

ת"א 64100-07 דוק השקעות 1988 בע"מ נ' סטנלי ואח'

- 1 ת. לא.
- 2 ש. למה לא עשית את העסקאות האלה בבנק כי בבנק רצו בטחונות?
- 3 ת. לא, זה לא עובד ככה. פינקסו זה כמו קזינו אבל פי אלף מה אפשר לעשות?
- 4 ש. אני לא מכיר למה זה כמו קזינו תסביר.
- 5 ת. בקזינו אם אתה שם אלף דולר ב- blackjack אתה יכול להפסיד אלף דולר. אבל
- 6 איך זה עובד בבורסה או ב- currencies או באלה קוראים לזה leveraging זאת
- 7 אומרת,
- 8 ש. מינוף?
- 9 ת. כן אבל פי, אתה יכול לשים כסף, להמר על 10 מליון דולר ואתה שם 50 אלף
- 10 דולר.
- 11 ש. ואם הפסדת 10 מליון דולר איך אתה מביא את הכסף?
- 12 ת. לא, זה לא עובד ככה כי אוטומטית יש stop loses, ברגע שהפסדת את ה- 50
- 13 אלף אתה מפסיד את כל הכסף שלך....
- 14 ש. קרה פעם שהפסדת יותר מהפקדון שהיה לך בחשבון?
- 15 ת. כן.
- 16 ש. תן לי דוגמה?
- 17 ת. זה לא קרה הרבה פעמים אולי פעם אחת או פעמיים.... מה שאני הבנתי שאתה
- 18 יכול להפסיד רק מה שיש לך.
- 19 ש. לא קרה שהפסדת יותר ממה שהיה?
- 20 ת. עם החברה הזאת לא. עם החברה השנייה שקיבלתי קרדיט מהם אז כן... "
- 21 (עמ' 51-53 לפרוטוקול).
- 22 ועוד הוא מתאר עצמו כמהמר בפעילותו בחברות אלה:
- 23 "ש: אתה מכיר עוד אנשים כמוך שם שהימרו על סכומים כאלה?
- 24 ת: לא הכרתי את הלקוחות שלהם אבל זה היה ברור לי שאני הייתי לקוח טוב.
- 25 ש: ראיתי בין השנים 2006 ל-2007 מיליון דולר כמעט שמת אצלם בערך?
- 26 ת: יכול להיות.
- 27 ש: מה אתה זוכר כמה שמת?
- 28 ת: אני לא זוכר, כשבן אדם מהמר כפייתי זה דבר ראשון אתה רוצה לשכוח מזה
- 29 אתה."

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בפני כבוד השופטת עינת רביד

ת"א 64100-07 דוק השקעות 1988 בע"מ נ' סטנלי ואח'

1 69. בהמשך העדות בחקירה הנגדית הוא מתאר, שהופעל עליו לחץ כבד לשלם סכומים, שהיה
2 חייב ל"אנשים רעים", כדבריו. מהמשך החקירה עולה כי בין "האנשים הרעים" שלחצו עליו
3 היו גם אנשי פינקסו, ולכן חברו, מרק זנדמן, העביר סך של 100,000 דולר לבקשתו לחשבון
4 שלו אצלם, על מנת להקל עליו מהלחץ של חברות הסחר המקוון, דהיינו פינקסו (עמ' 147 עד
5 149), וכדבריו בחקירה הנגדית:

6 "ש... יש פה טענה נגד שתי חברות אינטרנט שהן גרמו לזה שאתה עשית את תרגיל
7 העוקץ הזה ולקחת מדוק השקעות את הכסף ועל זה יש את כל התביעה.

8 ת: סליחה מי תובע מי?

9 ש: דוק השקעות טוענת שאתה עשית להם תרגיל עוקץ,

10 ת: כן, זה ברור.

11 ש: בשביל להחזיר חובות שהיית חייב בחברות האינטרנט זה נכון?

12 ת: כן.

13 ש: אז עכשיו בשביל להסביר את זה עוד משהו ואני אשחרר אותך מלהגיד את
14 השמות.

15 אני רק מבקש שתגיד הלחץ שהפעילו עליך היה מחברות האינטרנט מפינקסו ומ-

16 FX

17 ת: גם וגם.

18 ש: משתי החברות האלה?

19 ת: כן. "

20 (עמ' 149)

21 70. הוא מציין את הלחץ שהופעל עליו גם בעדות הבאה:

22 "ש. אמרו לי אבל שאמרת להם בטלפון לעוזר שרוי ואריה לחצו עלי. אני מצטער רוי
23 ואריה לחצו עלי.

24 ת: תשמע, את השיחה עצמה אני לא כל כך זוכר אבל ברור שהם לחצו עלי..."

25 (עמ' 59 שורות 1-4).

26 71. אשר לשיק שנמסר לפינקסו תיאר זאת ברמן כך:

27 "ש. אז בוא תספר, באת עם השיק, למה לקחת את השיק הזה למה הבאת להם אותו?

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בפני כבוד השופטת עינת רביד

ת"א 64100-07 דוק השקעות 1988 בע"מ נ' סטנלי ואח'

- 1 ת. כי רציתי למכור את הבורסה.
2 ש. רצית להמר?
3 ת. כן, במאה אחוז.
4 ש. כשנתת להם את השיק הם פשוט קיבלו אותו לא שאלו אותך מאיפה?
5 ת. לא היה אכפת להם. הבאתי כסף לצערי אני מתבייש על זה, אבל הבאתי כסף מעוד
6 אנשים שעשיתי הונאה מהם.
7 ש. הם פשוט מקבלים ולא שואלים כלום?
8 ת. אבל מזל טוב שהבאת עוד כסף.
9 ש. תסביר מה הכוונה?
10 ת. אני לוקח. אם אתה בעל קזינו ומשהו בא לקזינו שלך אתה לא אומר בוקר טוב, תן
11 משהו לשתות ותן לשחק.
12 ש. אם היית בא סתם דוגמה עם 200 אלף דולר מזומן ירוק הם גם היו מקבלים?
13 ת: אבל הם קיבלו יותר גרוע מזה הם קיבלו כסף שבא ממישהו מארצות הברית או
14 ממישהו קפריסאים זה יכול להיות כל דבר.
15 ש: הם לא שואלים כלום? מקבלים go ahead?
16 ת: ברור ואני גם חושב כמה שהייתי מצליח בנדל"ן בתל אביב זה היה סכומים גדולים
17 עלי. כאילו זה היה ברור שלא הרווחתי את הכסף בעבודה.
18 ש: הם ידעו את זה?
19 ת: לא צריך להיות בן אדם במתמטיקה להבין שזה מיליונים ואני לא הרווחתי מיליונים.
20 ש: אתה יודע אני לא מכיר אותך אבל אתה נשמע לי מדבר מהלב ואני מאד משתכנע
21 ממה שאתה אומר אבל בגלל האנגלית שלך העברית אני לא כל כך מבין מה אתה מדבר.
22 אני רוצה רק שתסביר לנו לאט, לאט אתה מגיע ככה מביא שיק 250 אלף דולר לא
23 שואלים כלום?
24 ת: אבל מה יש לשאול? צריך להבין גם, אני לא רציתי שהם ישאלו. הם לא שאלו בכל
25 מקרה אבל לא רציתי את זה גם אז היה מתאים לי."
26 (עמ' 56-54).
72. כאמור ברמן בחקירתו היה מהימן ביותר. ברור היה שלמרות שהוא עושה העוקץ, מטרתו
28 בעדות הייתה אחת: לספר את האמת. ברמן גם ניגש בעצמו למשטרה, הסגיר עצמו וסיפר כל
29 מה שקרה תוך שהוא מודה במעשיו. אציין כי בדיון בפני הוא אפילו לא ידע מי תובע את מי

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בפני כבוד השופטת עינת רביד

ת"א 64100-07 דוק השקעות 1988 בע"מ נ' סטנלי ואח'

- 1 ומאיזו סיבה, והדבר עלה מספר פעמים בחקירות בדיון (למשל, בקטע שהובא לעיל), ולכן
2 ניתן לתת אמון בדבריו, לרבות העובדה שעד היום הוא נראה בעדותו כמפחד מאנשי חברות
3 הסחר המקוון, שאת אנשיהם הגדיר בתוך "האנשים הרעים", שלחצו עליו לשלם וגרמו לו
4 בלחצם לבצע את העוקץ.
- 5 73. מתיאור הדברים עולה, כי חברות הסחר המקוון ידעו כי ברמן הוא לקוח "טוב", הואיל והוא
6 בגדר מהמר כפייתי. כן הם ידעו שהכנסתו השנתית עומדת לכל היותר על סך של 250,000
7 דולר (ראו מסמך קבלת הלקוח של ברמן- נספח ב' לתצהיר צומן), אך בפועל "סחר" (הימר
8 למעשה) בסכומים של מיליוני ₪. תופעה בלתי אפשרית. חברות הסחר המקוון לא מנעו את
9 המשך פעילותו בנסיבות אלה וחמור מכך קיבלו מידי שיק "פתוח" בסכום עתק המגיע כמעט
10 לכל הכנסתו השנתית ללא כל שאלה באשר למקור השיק. אני מקבלת את טענת התובעת, כי
11 חברות הסחר המקוון עצמו את עיניהן בכוונה, לאור היכרותן עם ברמן כמהמר כפייתי,
12 שהפסיד כבר מיליוני שקלים, מלראות כי לא יתכן שהסכום שהביא ברמן מקורו חוקי ובוודאי
13 שלא בדקו את מקור הכסף. יתר על כן, ברמן טוען ואני נותנת אמון בעדותו כי היה לחץ עליו
14 מצד אנשי פנקסו לשלם להם חוב שהיה לו כלפיהם וזו הייתה המוטיבציה שלו לבצע את
15 תרגיל העוקץ. ראו בהודעתו במשטרה מיום 6.11.07 עמ' 3 שורות 46-48: "עכשיו אני נזכרתי
16 שהשיק הלך לחברה השקעות בשם FXUC (חברות הסחר המקוון- ע.ר.) ... אני העברתי להם
17 כי אני חייב להם הרבה כסף. אני כיסיתי את החוב שלי כלפי חברת FXUC. החוב שלי
18 כלפיהם היה ... בסה"כ 280 אלף ₪."
- 19 74. העדר תום הלב של חברות הסחר המקוון עולה היטב מעדותו של ברמן, שכאמור נתתי בה
20 אמון. אין ספק, שאנשי חברות הסחר המקוון ידעו שלברמן אין כסף, ולכן נדרש היה לחץ
21 עליו, כדי שיביא את הכסף; וכאשר הביא את הכסף בדרך של שיק "פתוח", דבר שהיה אמור
22 להביא לחקירה ודרישה מצדם מהיכן השיק ומדוע הוא "פתוח", הרי שהם העדיפו להתעלם
23 מסימני האזהרה לגבי שיק זה והפקידו אותו, בראש ובראשונה כדי לכסות חובות שהיה לו
24 כלפיהם, ואחר כך כדי לאפשר לו להמשיך להמר על שערים ולהפסיד. נראה כי זוהי בהחלט
25 התנהלות שאינה בתום לב תוך עצימת עיניים באשר למקור הכסף, כאשר בהתנהלות זו יש גם
26 משום התעלמות מוחלטת מסוגיית הלבנת הון.
- 27 75. חברות הסחר המקוון טענו כי ברמן הפקיד סכומים רבים עוד קודם לכן, מעל 3 מיליון ₪
28 בשנה אחת, ולכן לא היו אמורות לחשוד כאשר הביא סכום של 846,000 ₪. טענה זו אינה

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בפני כבוד השופטת עינת רביד

ת"א 64100-07 דוק השקעות 1988 בע"מ נ' סטנלי ואח'

- 1 משכנעת. היא אינה עולה בקנה אחד עם העובדה, שעל פי עדות ברמן, הוא היה נתון בלחץ רב
2 של חברות הסחר המקוון עצמן לשלם את חובו, ומכאן שהעובדה שהכסף נמצא לפתע צריכה
3 הייתה לעורר חשד או לפחות לגרום להם לברר פרטים אודות השיק או להרים טלפון לתובעת
4 לברר מה פשר השיק הפתוח שניתן לה. יתר על כן, היות השיק, שיק הרשום בסכום עצום של
5 צד שלישי המגיע "פתוח" צריכה הייתה ממילא לעורר חשד בעיני כל אדם. התנהלותם מראה
6 עצימת עיניים וחוסר תום לב בקבלת השיק.
- 7 76. על פי המצב המשפטי, התובעת ביטלה את העסקה עם ברמן, וכן את העברת השיק לפינקסו,
8 ותובעת חזרה את הסכום על פי דיני החוזים בדרך של ביטול חוזה בשל הטעיה (סעיף 15
9 לחוק החוזים (חלק כללי) תשל"ג-1973) ודרישה מצד ג', אליו הגיע הנכס, להשבת הנכס
10 לידיה על פי דיני עשיית עושר ולא במשפט. זכות הבעלים המקורי שנכסו נגזל ממנו גוברת על
11 זכות צד שלישי אליו הגיע הנכס ואשר התנהל בחוסר תום לב בקבלת הנכס. לפיכך, ההתנהלות
12 חסרת תום לב של חברות הסחר המקוון אינה מאפשרת להן בתנאים אלה לגבור על הבעלים
13 המקורי של השיק שהוצא ממנו במרמה.
- 14 77. מפסק הדין בן עמי ניתן ללמוד, כי אפשר לדרוש מצד ג' השבה במקרה של ביטול חוזה בשל
15 תשלום שנעשה בהטעיה. כפי שקובע השופט ברק (כתוארו אז) בפסק הדין בן עמי:
16 "נראה לי, כי עקרונית, כמקום שצד לחוזה שילם כספים עקב טעות או הטעיה,
17 והחוזה שמכוחו שולמו הכספים בוטל, אין נפקא מינה, לענין ההשבה, אם
18 מקבל הכספים הוא צד לחוזה או זר לחוזה (צד שלישי). בשני במקרים נעשה
19 התשלום מתוך טעות או הטעיה, כלומר התשלום הוא "בלתי רצוני", ובשני
20 המקרים בשל הטעות או ההטעיה נעדרת כוונה, מטעם המשלם, להעביר את
21 הכספים למקבלם, כפי שאומר מ"מ הנשיא (חשין) בע"א 278/56 סופרגו,
22 חברה להפצת גז בע"מ נגד רפאל ישראל מזרחי, פ"ד יב(1) 394, 409-410
23 בע' 410: "(עמ' 576)
- 24 78. בהמשך קובע הנשיא ברק את הסייגים לדרישת ההשבה מצד ג':
25 "למרות הדמיון העקרוני בין צד לחוזה לבין צד שלישי לענין חובת ההשבה,
26 יתכן כי במקרים מיוחדים, תעמוד לצד השלישי הגנה מפני תביעת ההשבה,
27 שאינה עומדת לצד החוזה, שיצר את הטעות או ההטעיה. כשם שקונה של

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בפני כבוד השופטת עינת רביד

ת"א 64100-07 דוק השקעות 1988 בע"מ נ' סטנלי ואח'

1 "נכס נד" רוכש בו קנין מלא, ואינו חייב בהשבתו, אם הוא קונה אותו על פי
2 "תקנת השוק" (סעיף 34 לחוק המכר, תשכ"ח- 1968) כך יתכן שצד שלישי
3 אינו יודע על דבר הטעות או ההטעיה, והוא עשוי על כן, בנסיבות מתאימות,
4 לרכוש "קנין" טוב בכספים שקיבל ועל כן פטור מהשבתם. (ראה *Corsley*
5 *Vainea, Personal Property, 4th ed. (1967) p. 156*).

6 אין לנו צורך לדון בהרחבה בהגנה זו, שכן מוסכם על הכל כי אם הצד השלישי
7 ידע, בשעת קבלת התשלום, על הטעות או ההטעיה, אין הוא רוכש כל "קנין"
8 בכספים שקיבל, ודין תביעת ההשבה שתעמוד בעינה. אכן בע"א 494/63
9 הנזכר, הוכרה תביעת ההשבה של הבנק נגד הנפרע – מקבל הפרעון, רק לאחר
10 שבית המשפט בדק ומצא כי בשעת קבלת הכספים לא פעל מקבלם בתום לב.
11 נמצא, כי צד לחוזה, ששילם כספים לצד שלישי, וזאת מתוך טעות או הטעיה
12 שהטעהו הצד האחר לחוזה, זכאי להשבתם של הכספים מאותו צד שלישי,
13 היודע בשעת קבלת התשלום על דבר הטעות או ההטעיה. אכן, זו אף ההלה
14 העולה מה – *Restatement, Restitution, sec, 17, p. 76* הקובע בזו
15 הלשון:

16 **A person who has paid money to another in the "**
17 **performance of an agreement with a third person is entitled**
18 **to restitution from the other if because of fraud or mistake,**
19 **the agreement or transfer was ineffective or was voidable**
20 **and has been avoided, unless the other gave value**
21 **therefore or changed his position, without notice of the**
22 **cause of avoidance**". (עמ' 577).

23 79. ושוב ברק הוא חוזר על עקרון זה בדיון בע"א 1096/97 עטיה אבו ג'ובה נ' פיימן בע"מ פ"ד נג

24 : 481 (1) בעמ' 501-502

25 "קו המחשבה המנחה אותי הוא זה: בחוזה המכר שבין ראובן לשמעון נפל
26 פגם (של הטעיה). לראובן עומד הכוח לבטל את המכר (סעיף 15 לחוק החוזים
27 (חלק כללי)). הבעלות שרכש שמעון היא פגומה, במובן זה שבעלותו של
28 שמעון כפופה לכוח הביטול של ראובן. בעלות זו היא שעברה משמעון ללוי.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בפני כבוד השופטת עינת רביד

ת"א 64100-07 דוק השקעות 1988 בע"מ נ' סטנלי ואח'

- 1 *Nemo dat quod non habet*: אכן, אין לו ללוי יותר משהיה לשמעון:
2 זכות הבעלות של לוי כפופה אפוא לכוח הביטול של ראובן. כוח ביטול זה
3 אינו עומד לעד. הוא מתבטל אם לוי רכש את הבעלות בנכס בתנאים של שוק
4 פתוח (על-פי הוראת סעיף 34 לחוק המכר). מצב דברים זה אינו קיים במקרה
5 שלפנינו, שכן הרכישה לא הייתה בתום-לב, והרכישה לא הייתה ממי שעוסק
6 במכירת נכסים מסוג המכר. זאת ועוד: אופציית הביטול עומדת לזכאי
7 לתקופת זמן סבירה (ראה סעיף 20 לחוק החוזים (חלק כללי)). עם חלוף "זמן
8 סביר לאחר שנודע לו על עילת הביטול" מאבד הצד הנפגע את אופציית
9 הביטול. הבעלות ה"פגומה" הופכת בידי לוי לבעלות תקינה ומלאה.
10 בפרשה שלפנינו לא חלף הזמן הסביר. לבסוף, אופציית הביטול של ראובן
11 עשויה להיעלם אם לוי רכש את הבעלות בתמורה ובתום-לב. אין לי צורך
12 להרחיב בעניין זה, שכן אפילו יש בכוחה של רכישה בתמורה ובתום-לב כדי
13 "לנקות" את הפגם שבקניינו של לוי, אין נימוקים אלה קיימים בפרשה
14 שלפנינו. הנה-כי-כן, בעניין שלפנינו, אין לו ללוי (המערערים) אלא מה שהיה
15 לשמעון (מיו). לראובן (פימן) עומדת זכות הביטול של עיסקת המכר. ראובן
16 הפעיל את זכותו זו, ועל-כן הוא זכאי לבעלות על הנכס.
- 17 80. ראו גם דברי הכותבת המלומדת שלו בסוגיה זו בספרה "דיני חוזים-חלק כללי- לקראת
18 קודיפיקציה של המשפט האזרחי", הוצאת "דין", תשס"ה-2005, בעמ' 369-370.
- 19 81. גם עילת עשיית העושר ולא במשפט מטפלת בסוגיה זו במסגרת דיני העקיבה וזהו המקרה
20 המתואר אצל פרידמן בעמ' 1082 עד 1085 במסגרת הדיון בזכויות צד ג', כאשר הנכס
21 שהועבר לצד ג' הגיע לידי מצד לחוזה, שנפל בכריתתו פגם ברצון, כמו במקרה שבפני,
22 שהוא חוזה שבוטל מחמת הטעייה. התשובה הרצויה לדעת פרידמן במקרה כזה היא שביטול
23 חוזה אשר נעשה מחמת פגם ברצון, מחזיר לבעלים המקורי את זכות הקניין בנכסים שהעביר
24 במסגרת החוזה, והמתקשר אליו הגיע הנכס, הרי הוא גובר רק בתנאי תום לב ותמורה.
- 25 82. חברות הסחר המקוון טוענות כי העבירו את הכספים שהופקדו על ידי ברמן אל סקסו בנק
26 בדנמרק, שהוא הבעלים של הפלטפורמה האינטרנטית המשוקת בישראל. עוד הן טוענות, כי
27 לא איימו ולא הפעילו לחץ על ברמן וכי הוא פנה מיוזמתו והוא ביקש באמצעותן להרוויח

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בפני כבוד השופטת עינת רביד

ת"א 64100-07 דוק השקעות 1988 בע"מ נ' סטנלי ואח'

- 1 סכומי כסף גדולים, על מנת שיוכל להחזיר חובו הכספי לשוק האפור כתוצאה מהפסדים
2 במשחקי קלפים בסך של שלושה מיליון דולר.
- 3 83. אשר לטענה כי הכספים הועברו לבנק סקסו בדנמרק ולכן אינם עוד ברשותם, הרי היא אינה
4 משכנעת, כאשר אין בידיהן להראות כי סכום של 846,720 ₪ הועבר, אלא רק העברות של
5 סכומים שונים שהועברו בין החברות לבנק סקסו, אשר אי אפשר לייחד דווקא סכום זה. ראו
6 בסעיף 20 לתצהיר צומן המפרט את ההעברות הכספיים שנעשו באופן כללי בחודשים אוגוסט
7 עד נובמבר 2007, כאשר ההעברה הייתה כזכור ביום 26.10.07, ולכן רלוונטי מה שהופקד
8 לאחר מכן. לטענתן ב- 7.11.07 הועברו סך של 250,000 דולר לבנק סקסו. טענה זו אין בידי
9 לקבל הן משום שלא מדובר בהעברה של סכום זהה, והן משום שצומן עצמו מעיד כי לא
10 מדובר בהעברה באותו חשבון של ברמן (חשבון שברמן כינה TANDI) או מכרטיס הלקוח
11 שלו, אלא בהעברות שנעשו באופן כוללני לגבי כל הלקוחות מחברות הסחר המקוון לבנק
12 סקסו, ולכן אין כל אפשרות לייחד סכום זה דווקא לשיק שמסר ברמן.
- 13 84. לא זו אף זו, העובדה שהכסף הועבר לבנק, שהוא נושה של החברות אינה גוברת על זכות
14 הקניין של הבעלים המרומה. לעניין זה יש מקום להפנות לספרו של פרידמן בעמ' 1070:
15 "הבעלים זכאי לקבל את רכושו גם מצדדים שלישיים, והרכוש איננו יכול לשמש לפרעון
16 חובם של נושי האדם המחזיק ברכוש, החייב להשיבו לבעלים." אשר לטענה כי פעלו בתום
17 לב, הרי שטענה זו נדחתה כמפורט לעיל.
- 18 85. טענה נוספת בפי התובעת והיא כי חברות הסחר המקוון אינן תמות לב, כיוון שקיבלו שטר
19 "חסר" שאינו תקין על פי מראהו. לעניין זה טוענת התובעת כי במסגרת הלכות העוסקות
20 ב"אחיזה כשורה" בדיני שטרות, הרי רק מי שנטל שטר שלם ותקין על פי מראהו עשוי להיות
21 אוחז כשורה, ומנגד מי שנטל שטר שיצא לא שלם, דהיינו ללא שפרטי הנפרע מולאו בו הוא
22 בגדר חסר תום לב. בעניין זה מזכירה התובעת כי פינקסו שקיבלה את השטר בסך 846,720 ₪
23 כאשר נעדר ממנו שם הנפרע ומדובר ביסוד חיוני שבהעדרו השטר אינו תקין על פי מראהו.
24 התובעת מפנה לספרו של המלומד פרופ' שלום לרנר בספרו "דיני שטרות", מהדורה שנייה
25 1999 בעמ' 275 (להלן: "לרנר"). וכן לע"א 115/72 יוחננוב נ' סולומון פ"ד כ"ז (2) 684, 695
26 (להלן: "פס"ד יוחננוב"). לעניין זה טוענת התובעת כי בנסיבות אלה צריך היה להתעורר אצל
27 חברות הסחר המקוון חשד וכי הן עצמו את עיניהם ואפשרו את פרעון השטר, למרות החשד

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בפני כבוד השופטת עינת רביד

ת"א 64100-07 דוק השקעות 1988 בע"מ נ' סטנלי ואח'

- 1 שהיה להם או שצריך היה להיות להם. עוד טוענת התובעת כי הוספת שם הנפרע על ידי פנקסו
2 נעשתה ללא הרשאה.
- 3 86. אשר לטענה זו, טוענות החברות, כי התובעת ידעה היטב שברמן מתכוון להעביר את השטר
4 לצד ג' כלשהו ולכן הושאר השטר פתוח וכך גם הוסכם בין התובעת לבין ברמן. עוד הן
5 מציינות כי חלק נוסף של ההלוואה לא נמסר לידי ברמן אבל הועבר על ידי התובעת עצמה
6 באמצעות העברה בנקאית ישירות לחשבון של הנתבעת 2 שנמחקה מן התביעה. מכאן הן
7 טוענות כי כאשר נמסר השיק מלכתחילה ללא שם הנפרע וזאת לפי בקשתו של ברמן, הרי
8 שעניין זה היה מוסכם על התובעת ולכן היא לא יכולה לטעון כי הדבר נעשה "ללא הרשאה".
9 אשר לטענת הרשלנות הן טוענות כי ברמן היה לקוח וותיק וגדול אצלן אשר במהלך שנת
10 2006 לבדה הפקיד בחשבון מעל 3 מיליון ₪ ומדובר בפעולה שהיא פעולה חוקית ואין בה כל
11 דבר אסור.
- 12 87. אכן קבלת שטר "חסר" ללא פרטי הנפרע בנסיבות כפי שהיו בתיק זה, ואשר פורטו בהרחבה
13 לעיל מצביעות על כך שמילוי שם החברה ללא בירור מוקדם עם התובעת, מעיד על חוסר תום
14 לב ורצון למהר ולקחת את השיק בעל הסכום העצום הזה ללא כל בירורים ותהיות לגבי
15 מקורו. לפיכך אני מוצאת שגם הטענה השטרית עומדת לתובעת.
- 16 88. לפיכך אני קובעת כי חברות הסחר המקוון צריכות להשיב לתובעת את הסכום של 846,720 ₪
17 בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כדין מיום קבלת הסכום ועד לתשלום בפועל.
- 18 **עו"ד שמוחה**
- 19 89. הטענה העיקרית של התובעת כנגד עו"ד שמוחה היא, כי מסר לתובעת מצגי שווא לפיהם בדק
20 כביכול את העסקה, מסמכיה ובטחונותיה, ואת חשבון הנאמנות שפתח ברמן במשרד עו"ד
21 הרצוג, וכי הוא מכיר היטב את ברמן ולכן מדובר בעסקה חסרת סיכונים. עוד היא טוענת
22 כלפיו כי היה עורך דינה בעסקת ההלוואה וככזה פעל ברשלנות.
- 23 90. עו"ד שמוחה טוען כי בשום נקודת זמן לא שימש עורך דין, יועץ או בעל תפקיד אחר כלפי
24 התובעת. לטענתו, התובעת היא חברה מסחרית, אשר בעליה הוא איש עסקים מנוסה, אמיד
25 וממולח מאוד, שיודע להתנהל בעולם העסקים ואינו זקוק לעצותיו. עוד הוא טוען, כי לא
26 הייתה לו כל חובה כלפי התובעת מכח תפקיד כלשהו וכי עורך הדין של התובעת בעסקה זו

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בפני כבוד השופטת עינת רביד

ת"א 64100-07 דוק השקעות 1988 בע"מ נ' סטנלי ואח'

- 1 היה עו"ד עוזר, כאשר התובעת עצמה התייעצה גם עם עורכי הדין של ברמן וגם עם ורסנו.
2 עוד הוא טוען כי לא הציג בפני התובעת כל מצג לפיו בדק את העסקה וכי היא חסרת סיכון.
- 3 91. אין מחלוקת בין הצדדים כי ברמן פנה לעו"ד שמוחה והציע את העסקה לו ולאביו, אך הם
4 דחו את העסקה בטענה שאינם עוסקים בתחום ההלוואות. לאחר שהוברר שאין בכוונת אביו
5 של עו"ד שמוחה להיכנס לעסקה, עו"ד שמוחה התקשר לידידתו הוותיקה, ורסנו, בשעות
6 הערב של יום ראשון 21.10.2007 ובמהלך השיחה סיפר עו"ד שמוחה לורסנו על ברמן, מתווך
7 הנדל"ן, והציג בפניה את עסקת ההלוואה. באותה תקופה הייתה ורסנו בת זוגו של מנהל
8 התובעת ושמוחה ידע כי התובעת היא חברה פעילה בהשקעות ובעלת יכולות כלכליות ולכן
9 הציע לה את העסקה.
- 10 92. לאחר ששמעתי את עדויות העדים בתיק וקראתי את טענות הצדדים, אני קובעת כי עו"ד
11 שמוחה לא היה עורך הדין של התובעת בתיק. עורך דין אינו הופך להיות עורך דין מייצג, אלא
12 אם כן נתבקש במפורש לעשות זאת והסכים לעשות זאת. יתר על כן, בגין ייצוג זכאי עורך
13 הדין לשכר טרחה ודבר זה לא הוצע מעולם לעו"ד שמוחה על ידי התובעת. יתר על כן,
14 לתובעת היה עורך דין שייצג אותה בעסקה במפורש ובמוצהר, עורך דין שנבחר על ידי
15 התובעת, הוא עו"ד עוזר. לכך יש אסמכתאות רבות: עו"ד עוזר הוא שיצר את מתווה העסקה,
16 הוא שבא בדברים עם עורכי הדין פאור וריבקינד, הוא שסיים את העסקה והיה בשלב
17 החתימות על ההסכם בקפה ברמת אביב, אשר עליו כלל לא הודיעו לעו"ד שמוחה, והוא
18 שהיה זכאי לשכר טרחה בנדון ואף קיבלו. התובעת אף לא שיתפה את עו"ד שמוחה בשלבים
19 רבים של העסקה, כמו למשל בשלב הפנייה לבנק, על מנת לבחון האפשרות לבצע את העסקה
20 באמצעות כספי הבנק, שלב בו היה מעורב עו"ד עוזר, או השלב שבו הופחת סכום העסקה
21 למחצית הסכום המקורי.
- 22 93. יש לציין כי גם ברמן, שבעדותו נתתי אמון, ועדותו הייתה נטולת אינטרסים, העיד, כי עו"ד
23 שמוחה היה בעסקה זו מתווך בלבד: "כן זה היה ברור לי שהוא (עו"ד שמוחה- ע.ר) לא היה
24 עורך הדין של יוסי או אפילו עורך הדין שלי. בשבילי הוא היה מתווך" (עמ' 80 לפרוטוקול
25 שורות 1-2). איני מוצאת, כי מהעובדה שעו"ד שמוחה מצא לנכון לסייע ולהעיר הערות
26 לטיוטות שהועברו אליו מעו"ד עוזר, יש להסיק כי לקח אחריות לעסקה עצמה ושימש עורך
27 דין של התובעת לצורך העסקה. התובעת שכרה את שירותיו של עורך דין עוזר כעו"ד העסקה
28 והוא שפעל מול התובעת ומול עורכי הדין פאור וריבקינד לגיבוש מתווה העסקה ולניסוח

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בפני כבוד השופטת עינת רביד

ת"א 64100-07 דוק השקעות 1988 בע"מ נ' סטנלי ואח'

- 1 המסמכים המשפטיים הנדרשים. יש לציין כי עו"ד עוזר העיד: "כי אני רוצה להיות הגון גם
2 כלפיו (כלפי עו"ד שמוחה- ע.ר.) כי הוא לא היה, זה לא נכון להגיד שהוא היה עורך דין זה גם
3 לא נכון להגיד שהוא כלום, וזה לא נכון להגיד שהוא היה מתווך. היה לו מרכיבים מכל אחד
4 מהדברים האלה." (עמ' 240 לפרוט' 25.10.10 והוא חוזר על כך גם בעמ' 329 לפרוטוקול
5 30.11.11 עוד פעמיים). אגב, הביטוי "היה לו מרכיבים מכל אלה" בוודאי שאינו הופך אותו
6 לעורך דין התובעת.
- 7 94. מכאן, שעו"ד שמוחה לא היה עורך הדין של העסקה ובוודאי לא היה עורך הדין של התובעת.
8 היעוץ, השימוש בידע המשפטי ובניסיון שהיה לו לצורך ניסוח מסמכים, ואף הערות שהעיר
9 למסמכים, אינו הופך אותו לעו"ד התובעת ואינו הופך אותו לאחראי כעורך דין לכך, שבסיס
10 העסקה, דהיינו השאלה האם ברמן אכן הפקיד מליון דולר בנאמנות, לא בורר כיאות. אציין כי
11 עדות עו"ד ריבקינד, כי ראה בעו"ד שמוחה מייצג של התובעת אינה מעידה אלא על הבנתו
12 שלו, אשר נבעה מממשק צר מאד שהיה לו עם העסקה ואינה הופכת את עו"ד שמוחה לעורך
13 דין התובעת.
- 14 95. לפיכך אני קובעת כי טענות לעורך דין שמוחה כעורך דין התובעת - אין להן מקום.
- 15 96. נותרה השאלה האם ביצע עו"ד שמוחה מצגים עליהם יכולה הייתה התובעת להסתמך בכל
16 הנוגע לברמן ולעסקה. לדעתי אין ספק שעו"ד שמוחה היה מתווך בעסקה ואף אמור היה
17 לקבל דמי תיווך מברמן בשיעור 3% מסכום העסקה. השאלה היא האם יצר עו"ד שמוחה
18 מצגים והאם יכולה הייתה התובעת להסתמך עליהם.
- 19 97. התובעת טוענת כי עו"ד שמוחה אחראי למצג שווא רשלני כלפיה, משום שלטענתה עו"ד
20 שמוחה הציג בעל פה מצגים עובדתיים ברורים ולכאורה מבוררים לפיהם: בדק את העסקה;
21 אין בה כל סיכון; ברמן הוא בעל בית אסיה; והוא אדם שהוא עשה איתו עסקים והוא מכיר
22 אותו.
- 23 98. לעניין זה עולה השאלה העובדתית האם עו"ד שמוחה אמר לורסנו כפי גרסתה: "הוא אמר
24 שהוא בדק את העסקה ארבעה חדשים ושהעסקה בטוחה במיליון אחוז ושאינן סיכון. שהוא
25 בדק אותה מכל הכיוונים עם עורכי דין ושהבן אדם מדהים ושהוא מכיר אותו שלוש שנים
26 ודאג להבהיר לי שהעסקה הזאת אין בה סיכון." (עמ' 27 שורות 16-21 פרוטוקול 26.1.10)
27 התובעת טוענת כי עו"ד שמוחה אמר לורסנו שבעסקה אין סיכון ואחר כך אף כתב את המילים

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בפני כבוד השופטת עינת רביד

ת"א 64100-07 דוק השקעות 1988 בע"מ נ' סטנלי ואח'

- 1 במפורש במסרון שהעביר לה בערב בו הציג לה העסקה (נספחים א 1 וא' 2 לתצהיר ורסנו).
2 מכאן, האם אמר לה אכן שאין בעסקה סיכון ואם כן, האם התובעת יכולה להסתמך על מצג
3 שכזה?
- 4 99. עו"ד שמוחה טוען בעניין זה, כי בשיחות הטלפון עם ורסנו אמר לה מפורשות כי אין סיכון
5 בעסקה, ככל שמתקבלת התחייבות ממשרד הרצוג, פוקס, נאמן לפירעון ההלוואה מתוך סכום
6 הנאמנות, תוך רישום שעבוד על סכום הנאמנות. לטענת שמוחה, מדובר במטלות שמוטלות
7 על התובעת ובא כוחה לוודא את כל האמור.
- 8 100. מבחינה משפטית עניין לנו בטענה לנזק כלכלי כתוצאה ממצג שווא רשלני, שנעשה שלא
9 בין צדדים לחוזה, שנקבע כחל במשפטנו החל מפסק הדין בע"א 106/54 ויינשטיין נ' קדימה,
10 פ"ד ח 1317. הכללים לחלות מצג שווא שכזה התפתחו עם השנים והמלומד ישראל גלעד
11 מביא תיאור מקיף של עוולה זו בספרו "דיני הנזיקין- גבולות האחריות" הוצאת נבו, תשע"ב -
12 2012 כרך ב', החל מסעיף 10.36 בעמ' 833 ואילך. בסעיף 10.44 מסכם המלומד גלעד את
13 מצב העוולה נכון להיום במשפטנו כך:
- 14 "בפסק הדין המכונן בעניין ויינשטיין נ' קדימה הכיר בית המשפט העליון
15 עקרונית באחריות לנזק כלכלי טהור שגורם מצג רשלני, אך בד בבד פיתח, על
16 רקע המשפט האנגלי - אמריקאי, מנגנון בקרה על היקפה של אחריות זו.
17 מנגנון זה פותח בשל החששות מהרתעת-יתר ומעלות-יתר הכרוכות באחריות
18 פתוחה. מרכיבו העיקריים של מנגנון זה, שערי הסכר (floodgates), הם
19 דרישת היחסים המיוחדים, דרישת קבלת האחריות (כלפי המסתמך, ולגבי
20 מושא ההסתמכות והיקף הסיכון) ודרישת ההסתמכות הסבירה. כן נעשה
21 שימוש ישיר בשיקול האחריות הפתוחה כאמצעי להגבלת האחריות. בעשרות
22 השנים שחלפו מאז מסתמנת בבירור נטייה בבית המשפט העליון להגמיש את
23 תנאי האחריות ולהרחיב את מעגלי הזכאות ואת מצבי הזכאות...נטייה זו באה
24 לידי ביטוי בכל שלושת מרכיבי ה"שילוש" המשמשים בקרת אחריות בהקשר
25 זה - דרישות היחסים המיוחדים, ההסתמכות הסבירה וקבלת האחריות. האם
26 זוהי מגמה ראויה?
- 27 באשר לתנאי היחסים המיוחדים נראה כי הרחבת ההכרה ביחסים אלה מעבר
28 ליחסי בעל מקצוע / מקבל שירות הם מנגנון מערכות היחסים החוזיים

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בפני כבוד השופטת עינת רביד

ת"א 64100-07 דוק השקעות 1988 בע"מ נ' סטנלי ואח'

1 והאחרים שבהם נהנה יוצר המצג מיתרון מהותי במידע, ובמיוחד אל רשויות
2 הציבור המוסרות מידע לציבור, היא הרחבה ראויה. עם זאת חשוב לנהוג
3 בזהירות בהכרה ביחסים מיוחדים מעבר למסגרת העסקית או השלטונית.
4 לדוגמה, הטלת אחריות בשל מצג שווא הנעשה במסגרת חברתית עלולה
5 להתברר כבעייתית.

6 באשר לתנאי ההסתמכות הסבירה, ההקלה עם התובע בנטל עריכת בדיקת
7 הביניים והמעבר משלילת זכאות מוחלטת במקרה של מחדל לעשות כן
8 להפחתת הזכאות בשל אשם תורם הם הגמשות ראויות של תנאי אחריות זה.
9 כך גם הרחבת תחומי ההסתמכות הסבירה למצבי המחדל לגלות את הטעון
10 גילוי. לעומת זאת נדרשים זהירות וריסון באימוץ של דוקטרינת "ההסתמכות
11 העקיפה". ההכרה בהסתמכות עקיפה של מי שהמצג לא נעשה כלפיו, אם
12 תתרחב מעבר להיבטים הסטטוטוריים של ניירות ערך וצרכנות, עלולה ליצור
13 בעיה משמעותית של אחריות פתוחה. כמו כן ראוי ככלל להימנע מוויתור על
14 דרישת סבירותה של ההסתמכות ומהענקת סעד מלא למי שהסתמכותו הייתה
15 נגועה בהתרשלות. ...

16 נראה כי הנטייה החזקה ביותר להגמשת האחריות קיימת לגבי תנאי קבלת
17 האחריות. אף על פי שתנאי זה מצוי בווינשטיין, שם נקבע כאמור כי האחריות
18 תוגבל כלפי מי שיוצר המצג התכוון כי יסתמך על המצג, הפסיקה בישראל
19 ממעטת להתייחס לתנאי זה, אם בכלל. זאת אף על פי שבמשפט האנגלי
20 הדרישה של קבלת אחריות היא המכשיר העיקרי לבקרת האחריות על היקף
21 הנזוקים הזכאים, על היקף הפעילות יוצרת האחריות, ועל היקף הנזקים
22 מושאי האחריות.

23 ...

24 על רקע כל זה מוצע איפה כי בתי המשפט ישקלו היטב את אימוצן וטיפולן
25 של המגמות מרחיבות האחריות. במישור העקרוני יש להסתייג מהנטייה
26 ל"פשטות" מרחיבת אחריות על אף ובגלל האטרקטיביות האינטואיטיבית
27 שלה. מורכבות מנגנון הבקרה אינה חולשה, ופשטות בהקשר זה אינה יתרון.
28 נהפוך הוא, מנגנון הבקרה המתוחכם הוא שאפשר מלכתחילה את הטלת

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בפני כבוד השופטת עינת רביד

ת"א 64100-07 דוק השקעות 1988 בע"מ נ' סטנלי ואח'

- 1 האחריות במשבצת המצג הרשלני, והוא המאפשר את התרחבותה ההדרגתית
2 והמבוקרת. חשוב איפה להמשיך ולעשות שימוש מושכל בשילוש התנאים של
3 ההסתמכות הסבירה, היחסים המיוחדים וקבלת האחריות ובכלים האחרים של
4 הגבלת האחריות, לעיתים ככולם ולעיתים בחלקם. ויתור גורף עליהם או על
5 חלקם ואף הגמשת-יתר שלהם עלולים להביא להתממשות הסיכונים של
6 הרתעת-יתר, עלות-יתר, אחריות שאינה הוגנת ויתר סיכוני האחריות."
7 (ההדגשות במקור - ע.ר.).
- 8 101. מן הכלל אל הפרט.
- 9 102. ראשית אציין, כי אני מוצאת שעו"ד שמוחה היה מתווך בעסקה. הוא הכיר את שני
10 הצדדים, הוא קישר ביניהם, במובן זה הוא היה "הגורם היעיל" להפגשת הצדדים והוא אף
11 סיכם עם ברמן על שכר טרחה כמתווך, שכר שכונה "עמלה" (ארבעה אחוזים, שאחד מהם
12 היה אמור לחלוק עם ורסנו). לפיכך אני קובעת כי עו"ד שמוחה היה מתווך בעסקה.
- 13 103. בין הצדדים נתגלתה מחלוקת עובדתית כיצד הציג עו"ד שמוחה את העסקה לורסנו בערב
14 שבו שוחחו בטלפון. ורסנו ציינה בתחילת חקירתה הנגדית על ידי ב"כ עו"ד שמוחה:
15 "ת. הוא אמר שיש חשבון נאמנות עם מיליון דולר שהוא בדק אותו במשך ארבעה
16 חודשים.
17 ש: כך הוא אמר לך?
18 ת: כן.
19 ש: מה זאת אומרת בדק אותו, הוא נכנס לחשבון?
20 ת: הוא בדק את העיסקה במשך ארבעה חודשים זה מה שהוא אמר עבור אבא
21 שלו שעדיין שוקל להכנס אליה. הוא בדק עם עורך דין הוא אמר שהוא השקיע
22 בזה הרבה ולכן הוא רוצה ארבעה אחוזים תיווך."
23 (עמ' 14 שורות 1-7 לפרוטוקול תיק אלקטרוני).
- 24 104. בהמשך היא מעידה:

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בפני כבוד השופטת עינת רביד

ת"א 64100-07 דוק השקעות 1988 בע"מ נ' סטנלי ואח'

- 1 "ש...שאלה פשוטה. האם עו"ד שמוחה אמר לך אם הוא דיבר עם הנאמן כן
2 או לא?"
- 3 ת: אני לא זוכרת אני יודעת שהוא אמר לי שהוא תפר את העיסקה מכל כיוונים
4 ובדק את כל הבטוחות, אני הנחתי שהוא דיבר עם הנאמן. יכול להיות שהוא
5 לא אמר לי יכול להיות שאני הנחתי מאיך שהוא הציג את הדברים."
6 (עמ' 21 שורות 14-10 לפרוטוקול תיק אלקטרוני).
- 7 105. עו"ד שמוחה מכחיש את הדברים לחלוטין. על פי עדותו, הוא אמר לורסנו באותה שיחת
8 טלפון, שהוא לא בדק את העסקה לעומק, למעט קריאת הסכם האופציה והתייעצות עם עו"ד
9 קלדרון.
- 10 106. לאחר קריאת עדויות הצדדים וטענותיהם, אני מקבלת את עדות עו"ד שמוחה בעניין זה
11 כמתקבלת יותר על הדעת. עו"ד שמוחה, כמתווך בעיסקה, וכך כאמור אני רואה אותו, יצא
12 מתוך הנחה שהעסקה תיבדק היטב על ידי התובעת, שהרי עיסוקה בין היתר בנושאים אלה,
13 ועל ידי עורך הדין מטעמה, ולכן אין לו כל סיבה להתפאר בכך שבדק את העסקה לעומקה,
14 כאשר בפועל לא עשה זאת. איני מקבלת את הטענה, כי שכר התיווך הביא את עו"ד שמוחה
15 לומר דברים שאינם אמת. אציין כי גם ורסנו מסכימה בחקירתה הנגדית, כי לא שאלה
16 מפורשות את עו"ד שמוחה אם בדק את קיומו של חשבון הנאמנות: "ש. הוא אמר לך שהוא
17 בדק את חשבון הבנק? ת: אני לא יודעת אם הוא אמר לי את זה במפורש, אני הבנתי ככה."
18 (עמ' 23 לפרו' האלקטרוני שורות 40-39). אציין כי גם לורסנו הייתה מוטיבציה לקידום
19 העסקה באשר סוכם שהיא תקבל עמלה בשיעור אחוז. נראה כי כיום קשה מאד לקבוע מה
20 נאמר במדויק באותה שיחת טלפון של חמש דקות בין עו"ד שמוחה לורסנו, אך ברור שעו"ד
21 שמוחה מעולם לא אמר שבדק את קיומו של חשבון הנאמנות, ובהינתן שזה בסיס העסקה
22 והיסוד לכל, הרי שהתובעת לא יכולה לבוא היום ולומר כי הסתמכה עליו במצג מהותי. יתר
23 על כן, חזקה על עו"ד שמוחה כאדם בעל השכלה משפטית וכמי שהעריך מאד את מנהל
24 התובעת כאיש עסקים רציני, שיצא מתוך הנחה, כי העסקה תבדק היטב על ידי התובעת לפני
25 שזו תמסור סכום של 1,000,000 דולר לידי לווה, ולכן לא הייתה לו סיבה לציין כי בדק את
26 העסקה יותר ממה שבדק אותה בפועל.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בפני כבוד השופטת עינת רביד

ת"א 64100-07 דוק השקעות 1988 בע"מ נ' סטנלי ואח'

107. כאמור, מצג השווא העיקרי, הנסמך על ראיות כתובות, לו טוענת התובעת כלפי שמוחה, הוא הצגת העסקה על ידי עו"ד ורסנו במסרונים, שהוחלפו בין עו"ד שמוחה לבין ורסנו, במילים "חסרת סיכון". אין מחלוקת עובדתית, כי שמוחה שלח לורסנו פעמיים בערב בו הוצגה העסקה לראשונה מסרון ובו ציין את המילים "אין סיכון" (נספחים א(1) ו-א(2)) לתצהיר ורסנו). לפי ורסנו, הכוונה במילים אלה היא, כי אין בעסקה שום סיכון לאור הביטחונות שקיימים בעסקה. גרסת שמוחה, לעומת זאת, היא: "בהודעות אלה לא היה כל חידוש לעומת שיחות הטלפון עם ורסנו בסמוך להודעות הנ"ל. הערכת היתה כי אין סיכון בעסקה ככל שמתקבלת התחייבות ממשד הרצוג, פוקס, נאמן לפירעון ההלוואה מתוך סכום הנאמנות, תוך רישום שיעבוד על סכום הנאמנות כאמור לעיל; כל אלה כמובן מטלות שהיו צריכים אמודאי ורסנו לבצע באמצעות עו"ד מטעמם." (סעיף 23 לתצהיר שמוחה- ההדגשה במקור). אני מקבלת את עדותו של עו"ד שמוחה כי הציג את העסקה על פי מיטב ידיעתו, לרבות היעוץ שקיבל מחברו עו"ד קלדרון, והמילים "אין סיכון" שכתב במסרונים התייחסו אכן לעסקה, כפי שתהיה לאחר קבלת ההתחייבות ממשד הרצוג, פוקס, נאמן (עמ' 212 שורות 22-8). הואיל ושמוחה סמך על התובעת ובעיקר על מנהל התובעת שהיה ידוע כאיש עסקים רב ניסיון וותיק בתחומים של הלוואות ובתחומים עסקיים אחרים, הרי מאליו מובן שלא ציפה שבדיקה שטחית, שהוא עשה על מנת לבחון את כדאיות העסקה בשלב מקדמי תהווה בסיס של ממש לחתימת ההסכם עם ברמן. יתר על כן, מהתנהלותו של מנהל התובעת עולה כי הוא לא סמך על המצג של שמוחה ולכן לקח עורך דין. לפיכך, לטעמי, יש לראות בעו"ד שמוחה מתווך שהציג את העסקה למנהל התובעת, תיאר אותה כמיטב יכולתו, אך כל הבדיקות הנדרשות צריכות היו להתבצע על ידי התובעת ובא כוחה.

108. למען הזהירות, גם אם הייתי מקבלת את טענת התובעת, כי עו"ד שמוחה אמר לורסנו באותו ערב בשיחת הטלפון ללא כל הסתייגות, כי על פי בדיקותיו אין סיכון בעסקה, גם אז סיטואציה זו אינה מקיימת את הפרמטרים של מצג שווא רשלני, כפי שנקבעו בפסיקה ועל פי המדיניות הרצויה כמתואר אצל המלומד גלעד. להלן אבחן את התקיימות שלושת הפרמטרים להתקיימות העוולה של מצג שווא רשלני, אחד לאחד.

109. אשר לפרמטר "היחסים המיוחדים", הרי שעו"ד שמוחה ראה עצמו כמתווך בעסקה. אמנם הוא אינו מתווך מקצועי ובוודאי שלא מתווך מקרקעין, ולכן לא חל עליו חוק המתווכים במקרקעין, התשנ"ו-1996, אך הוא היה שימש בפועל מתווך בעסקת הלוואה ואף סיכם עם

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בפני כבוד השופטת עינת רביד

ת"א 64100-07 דוק השקעות 1988 בע"מ נ' סטנלי ואח'

1 ברמן על שכר תיווך. מכאן שאין לומר שמעמדו היה לחלוטין כמעמד חבר המציע עסקה
2 לחבר במסגרת יחסים חברתיים גרידא, ללא כל נגיעה לעסקה. אציין עוד, כי לדעתי, ככלל,
3 אין מקום להטלת אחריות למצג שנעשה במסגרת חברתית גרידא, גם אם נותן המצג הוא עורך
4 דין הנותן אותו לידיד, שאינו לקוח, בשיחה ידידותית חברתית. ראו בעניין זה אמירה בהערת
5 אגב בע"א 37/86 לוי נ' שרמן פד"י מ"ד (4) 446 בעמ' 471 (1990) (להלן: "פסק דין שרמן")
6 : "ניתן גם להעלות על הדעת חבות של עו"ד כלפי ידיד שאינו לקוח בשל עצה שנתן לו
7 בשיחה ידידותית כביכול", אולם, נראה כי המלומד גלעד מזהיר מפני התרחבות קיצונית זו
8 של אחריות למצג שווא. אולם, במקרה שבפני ניתן לקבוע כי מדובר ב"יחסים מיוחדים" של
9 עו"ד שמוחה, שהיה לו אינטרס בכך שהעסקה תצא לפועל, כמתווך של העסקה לידידה, ואשר
10 יש הנחה כי יש לו יתרון מסוים במידע, כיוון שהוא מכיר את הלווה, ולכן על פי עקרון היתרון
11 המהותי במידע, ניתן לקבוע מתקיים הפרמטר של "יחסים מיוחדים".

12 110. הפרמטר הנוסף הנדרש הוא "ההסתמכות הסבירה". סבירות ההסתמכות נבחנת בכמה
13 נושאים: תוכן המצג (עובדה, חוות דעת או עיצה); האם התובע הוא שביקש את המידע; האם
14 המידע נמסר לו במישרין או הגיע אליו בעקיפין; האם ניתנה או נתקבלה תמורה עבורה; פערי
15 המידע בין הצדדים; היכולת של מקבל המצג לבדוק, והמידה שבה נדרשת בדיקה שכזו ועוד.
16 (ראו עמ' 832 לספרו של גלעד). על פי פרמטרים אלה, הרי שבמקרה זה לא מתקיים תנאי
17 ההסתמכות הסבירה. המידע שמסר עו"ד שמוחה לורסנו ונסיבות המסירה אינם עולים בקנה
18 אחד עם רוב הנושאים שנקבעו כרלוונטיים. המידע לא נמסר לתובעת ישירות, אלא לגורם
19 שהיה קשור לתובעת (ורסנו). המידע הוא סוג מידע שמוסר המידע, דהיינו עו"ד שמוחה, היה
20 יכול להיות סמוך ובטוח שיתברר לעומקו על ידי התובעת ועל ידי עורך הדין מטעמה. למקבל
21 המידע, דהיינו לתובעת עמדו כל האפשרויות לבדוק את המידע לעומקו, או אם היא לא הייתה
22 מקבלת את התשובות, כפי שקרה לבסוף, עמדה בפניה האפשרות שלא לבצע את העסקה או
23 לבצע את העסקה עם סיכון שלקחה על עצמה. התובעת לא ביקשה את המידע הזה והיא
24 בוודאי לא נתנה כל תמורה לעו"ד שמוחה בגין מתן המידע. כפי שמציין המלומד גלעד הכרה
25 והסתמכות עקיפה של מי שהמצג לא נעשה כלפיו, אם תרחב מעבר להיבטים הסטטוטוריים
26 של ניירות ערך וצרכנות, עלולה ליצור בעיה משמעותית של אחריות פתוחה, ולכן מציע
27 המלומד גלעד להימנע מהענקת סעד מלא למי שהסתמכותו הייתה נגועה בהתשלום (עמ'
28 842). לפיכך, אני מוצאת כי על פי כלל ההסתמכות הסבירה לא הייתה לתובעת הצדקה
29 להסתמך על המידע שמסר עו"ד שמוחה לורסנו במסגרת הצגת העסקה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בפני כבוד השופטת עינת רביד

ת"א 64100-07 דוק השקעות 1988 בע"מ נ' סטנלי ואח'

111. פרמטר נוסף הוא "קבלת האחריות", דהיינו האם יש לראות בעו"ד שמוחה כמי שקיבל על עצמו אחריות לעמוד מאחורי תוצאות המצג שיצר, גם אם לא עשה כן במפורש או במשתמע. אומנם, כפי שקבע המלומד גלעד, הפסיקה בישראל ממעטת להתייחס לתנאי זה, למרות חשיבותו במשפט האנגלי, אולם נראה כי מן הראוי לבחון פרמטר זה, כאשר המקרה שבפניי מוכיח כי אכן מדובר בפרמטר חשוב. שהרי לו היה נישאל עו"ד שמוחה בסמוך למועד בו מסר את המידע, האם הוא לוקח אחריות על תוצאות המצג, מובן שהיה אומר, שאינו לוקח אחריות ומצפה שהתובעת ועורך דינה יבצעו את כל הבדיקות הנדרשות בעניין מצג זה.
112. לפיכך, אני מוצאת כי האמירה של שמוחה במסרונים כי "אין סיכון" הובעה במסגרת תיאור העסקה בכללותה בהנחה שיתקבלו המסמכים המתאימים ויתר על כן, היא איננה עומדת בפרמטרים שנקבעו להטלת אחריות ותשלום פיצויים בגין עוולה של מצג שווא.
113. לפיכך, אני קובעת כי דין התביעה כנגד עו"ד שמוחה להידחות.
- עו"ד פאור ועו"ד ריבקינד
114. עורכי הדין פאור וריבקינד ממשרד ניסים היו עורכי הדין של ברמן בעסקה ומשכך היו "הצד הלעומתי" או הצד הנגדי בעסקה שבין התובעת לבין ברמן. התובעת טענה כנגדם כי הם מסרו לעורך דינה, עו"ד עוזר, מצג שווא רשלני, דהיינו מצג שהסכם האופציה המזויף, שבו מופיע הסעיף העוסק בהפקדת הסך של 2,000,000 דולר על ידי ברמן ושותפו, נערך ונחתם במשרדם. ודוק, אין טענה כי המצג נעשה למנהל התובעת, כיוון שזה ענה במפורש בחקירתו הנגדית, כי מעולם לא דיבר באופן אישי עם עוה"ד פאור וריבקינד (עמ' 187 לפרוטוקול). הטענה היא למצג שנעשה לעו"ד עוזר ולפיו הסכם האופציה נערך ונחתם במשרד ניסים.
115. עו"ד עוזר מעיד: "פאור אמר זה עסקה שלי ולקוח שלי, העסקה הזאת חוקית, היא חתומה אצלנו במשרד, מבחינתי העסקה הזאת היא תפורה מאל"ף עד ת"ו, לא היה בשום שלב שהם אמרו, תשמע האמת שאנחנו רק זרקנו לו נייר ואין לנו שמץ של מושג מה הוא עשה." (עמ' 233 שורות 22-25 לפרוטוקול בתיק האלקטרוני). עו"ד ריבקינד לעומת זאת מציין: "אני יוצא מתוך הנחה ש- **due diligence** כבר נעשה, מה גם שהצד השני לא שאל אותי אפילו שאלה אחת." (ההדגשה ההוספה - ע.ר. עמ' 53 לפרוטוקול).

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בפני כבוד השופטת עינת רביד

ת"א 64100-07 דוק השקעות 1988 בע"מ נ' סטנלי ואח'

116. גרסאות הצדדים מנוגדות לחלוטין. התובעת טוענת, כי עו"ד עוזר קיבל מידע מעו"ד פאור שהסכם האופציה נחתם ומצוי במשרדם. איני יכולה לקבל גרסה זו. לא הייתה לעו"ד פאור וריבקינד כל סיבה לשקר לעו"ד עוזר ולומר לו, כי החוזה נחתם וכי חוזה חתום מצוי במשרדם. יתכן שאצל עו"ד עוזר נוצר רושם שכזה משיחותיו עם ברמן, שהרי הוא היה נוכל שידע לתמרן כך את הדברים. בכל אופן ברישומיו של עו"ד עוזר מזמן אמת כל מה שנכתב בעניין הסכם האופציה הוא "דיברתי עם איציק ועם אייב (עו"ד פאור - ע.ר.) ממשרד מ. ניסים שמייצג את סטנלי, והם הכינו את הסכם האופציה" (נספח ב' לתצהיר עו"ד עזר, תרשומות שערך בזמן אמת מיום 22.10.07 בשעה 10:17). ודוק, לא נכתב כי ההסכם נחתם במשרדם או כי ההסכם החתום מצוי במשרדם.
117. עוד נטען על ידי התובעת, כי עו"ד עוזר ציין, שעו"ד פאור אמר לו שההסכם הוא ligit, דהיינו, להבנתו, ההסכם הוא חוקי. עו"ד פאור מכחיש מכל וכל כי אמר זאת. ראשית, אציין כי גם לגרסת עו"ד עוזר, עו"ד פאור לא אמר זאת מיוזמתו, אלא בתשובה לשאלה של עו"ד עוזר האם ההסכם הוא ligit, עו"ד פאור השיב בחיוב. מסתבר שעו"ד עוזר התכוון בשאלה זו לברר אם ההסכם הוא חתום (ראו תשובתו בפרוטוקול בעמ' 250 שורות 1-2: "ת. ידעתי אותה באנגלית ligit זה קיצור של legitimize לגיטימי, כשר. האם זה חוקי, האם זה נחתם.") לדעתי, לא ניתן היה להסיק משאלה על הלגיטימיות של ההסכם, שעו"ד עוזר שואל למעשה האם ההסכם חתום. כך שממילא איני רואה כיצד ניתן להסיק מתשובה זו כך מצג לפיו ההסכם נחתם במשרדם. יתר על כן, גם אם עו"ד פאור או ריבקינד היו מאשרים כי הסכם האופציה נחתם במשרדם, דבר שכאמור איני מקבלת, הרי שמצג זה אינו פותר דבר מבלי שמצטרף אליו בירור כי אכן הסכם האופציה בוצע הלכה למעשה והופקד כסף בנאמנות במשרד הרצוג. מכאן שבכל מקרה אין קשר סיבתי בין מצג שווא שכזה, גם לו היה מתבצע, לבין הנזק שנגרם, אשר נובע בעיקרו מאי ברור קיומו בפועל של הסכם האופציה וביצוע ההפקדה.
118. לפיכך, לאחר קריאת עדויות הצדדים וטענותיהם בעניין זה איני מקבלת את גרסת עו"ד עוזר, כי עו"ד פאור אמר לו, שהסכם האופציה נחתם במשרדם וכי בידי הסכם זה כשהוא חתום. למען הזהירות אוסיף ואדון גם בשאלה המשפטית העולה בסוגיה זו.
119. השאלה המשפטית המתעוררת בסוגיה זו היא, האם ככלל יכול אדם להסתמך על אמירות של עורך דין, שאינו עורך דינו, אלא עורך הדין של הצד השני. אציין כי דיון בשאלת אחריותו

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בפני כבוד השופטת עינת רביד

ת"א 64100-07 דוק השקעות 1988 בע"מ נ' סטנלי ואח'

1 עורך דין כלפי צד שלישי, שאינו לקוחו, החל בפסק דין שרמן. באותו מקרה מדובר היה
2 באחריות של עורך דין כלפי לקוח בלתי מיוצג, ובכל זאת נקבע שלא להטיל חבות על עורכי
3 הדין שייצגו את הקבלן בשל נזק שגרמה ההתקשרות עם הקבלן לקוני דירות בלתי מיוצגים,
4 משום שבית המשפט חשש מהכבדה יתרה על עורכי הדין, ומחשש לפגיעה בלקוח, שכן
5 "אפשר שסיוע ועזרה בלתי מתחייבת לקונה הדירה, שלו אינטרסים מנוגדים לאלה של הקבלן,
6 יהיו בבחינת הפרת חובותיו כלפי הקבלן". (עמ' 474 לפסק הדין); בהמשך בע"א 751/89
7 מוסהפור נ' שוחט, פד"י מ"ו (4) 529 (1992) תבעו קוני נכס את עורך הדין שלהם ואת עורכי
8 הדין של המוכרים ובית המשפט דחה את התביעה נגד עורכי הדין של המוכרים, אך הכיר
9 עקרונית ביכולת של צד מיוצג לתבוע את עורך הדין האחר בכפוף לקיומם של יחסים מיוחדים
10 (עמ' 534-536 לפסק הדין), למשל כאשר פונים ישירות לאותו עורך דין בבקשת עיצה או
11 מידע (עמ' 535 לפסק הדין). בפסיקה נקבעה אחריות של עורך דין כלפי מי שאינו לקוחו
12 במקרים בהם עורך הדין היה שלוח הצדדים השלישיים לרישום משכנתא לטובתם (ע"א
13 4612/95 מתתיהו נ' שתיל, פד"י מ (4) 1967), או במקרה אחר שבו הצד השלישי נתן אמון
14 בעו"ד ונתן לו יפוי כח בלתי חוזר (ע"א 6645/00 ערד נ' אבן, פד"י נ"ו (5) 365 (2002)). לכך
15 נוסף את פסקי הדין הבאים, שבכולם נקבע, כי אין אחריות על עורכי דין של צד שכנגד
16 כאשר הצד הלעומתי מיוצג, ת.א. (מחוזי י-ם) 1573/99 חברת אחים בן רחמים צפון בע"מ נ'
17 עו"ד איתן גבע (4.8.03). כך הדבר גם כאשר עורך דין של הצד השני טועה בשיקול דעתו אין
18 על עורך הדין חובה להצביע על כך (כב' השופטת פלפל בת.א. 1707/99 ארצי נ' עו"ד נביאי
19 (7.11.04)). ראו גם ד"ר למור זר "ייצוג מול צד שכנגד בלתי מיוצג- ייזוהר עורך הדין", דין
20 ודברים 153 (התשס"ה) וד"ר נטע זיו "אחריות עורך הדין כלפי נפגעי הייצוג מאחריות
21 מוסרית לאחריות משפטית" דין ודברים א תשס"ה.

22 120. המלומד גלעד מסכם בספרו בעמ' 861, כי ניכרת בפסיקה מגמה של הרחבת אחריותם של
23 עורכי הדין כלפי ניזוקים, שהם צדדים שלישיים שאינם מוטבים, ואף כלפי צדדים שלישיים
24 "לעומתיים", אולם האחריות הוטלה בסופו של דבר כלפי מי שהוכרו כלקוח או שנוצרה
25 התחייבות כלשהי על ידי עורך הדין הנתבע כלפי הצד ה"לעומתי" (רישום דירה, רישום
26 משכנתא) וכי בפועל התקיימו התנאים של יחסים מיוחדים, הסתמכות סבירה ואף קבלת
27 אחריות הנדרשים למצג שווא רשלני.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בפני כבוד השופטת עינת רביד

ת"א 64100-07 דוק השקעות 1988 בע"מ נ' סטנלי ואח'

121. "יחסים מיוחדים" לא התקיימו מאחר ועורכי הדין פאור וריבקינד ייצגו את ברמן, והתובעת הייתה מיוצגת על ידי עורך דין, שתפקידו היה לבדוק את העסקה עבורה ולעורכי הדין פאור וריבקינד לא נוצרה התחייבות כלשהי כלפי התובעת בכל היבט שהוא ולא היו כל יחסים מיוחדים בין עורכי הדין לבין התובעת.
122. גם "הסתמכות סבירה" אין למצוא בנסיבות אלה, כאשר יש לתובעת עורך דין, וחזקה עליו, שהוא דואג לענייני מרשו וזה תפקידו. תפקידם של עורכי הדין פאור וריבקינד היה לייצג את ברמן והם יכלו להניח כי הבסיס לעסקה, דהיינו ביצוע הסכם האופציה והפקדת 1,000,000 דולר נבדקו היטב על ידי התובעת ובא כוחה. לא הייתה כל סיבה, כי התובעת או עורך דינה יסתמכו על דבריהם, בוודאי כאשר אין מחלוקת, כי הם לא אמרו במפורש כי בדקו כי אכן הופקדו 1,000,000 דולר בנאמנות.
123. בנסיבות אלה בוודאי שלא הייתה לעורכי הדין פאור וריבקינד כוונה, כי התובעת תסתמך על דבריהם בעניין הסכם האופציה ולכן אין "קבלת אחריות".
124. מכאן שעל פי העובדות שבפני לא עולה כלל כי נוצרו בין עוה"ד פאור וריבקינד יחסים מיוחדים, הסתמכות סבירה ובוודאי שלא קבלת אחריות במסגרת היחסים שבינם לבין מנהל התובעת והתובעת, שהיו ללא ספק מיוצגים וצד לעומתי.
125. לכך יש להוסיף כי במקרה זה כלל לא נטען שעורכי הדין פאור וריבקינד ידעו כי הוטל איסור על ידי ברמן ליצור קשר עם משרד עורכי הדין הנאמן, ולכן עורכי הדין פאור וריבקינד כלל לא היו חשופים למידע, כי סוגיה כה נכבדה של בדיקת קיומם של כספי הנאמנות לא בוצעה ואף נאסר לבצע אותה. אציין כי לנוכח ההתרשלות בעניין זה ניתן לומר כי גם אם הייתה רשלנות מסוימת מצד עורכי הדין פאור וריבקינד, ואיני קובעת כי הייתה כזו, הרי שלנוכח הרשלנות הרבתי של התובעת ובא כוחה שלא ביררו את קיומו של הכסף במשרד עורכי הדין הנאמן, הרי שנותק הקשר הסיבתי בין פעולות עורכי הדין פאור וריבקינד לבין הנזק שנגרם לתובעת.
126. לסיום נושא זה, אציין, כי בוודאי שאין למצוא בהסכם האופציה, שניסח עורך הדין פאור, מספר חודשים קודם לעסקה מצג שווא רשלני או רשלנות כלפי התובעת, כפי שטוען ב"כ התובעת (סעיפים 355 ואילך לסיכומיו), שהרי ניסוח טיוטת הסכם, על מנת שברמן יעשה בו

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בפני כבוד השופטת עינת רביד

ת"א 64100-07 דוק השקעות 1988 בע"מ נ' סטנלי ואח'

1 שימוש בעתיד אינו מקים כל חובת בדיקה של העסקה על ידי עורך הדין שנתבקש לנסח אותה,
2 על מנת שתשמש אופציה לעתיד.

3 127. לפיכך אני דוחה את התביעה כנגד עורכי הדין פאור וריבקינד.

4 עו"ד עוזר

5 128. עו"ד עוזר שימש כעורך דינה של התובעת בפרשה ולטענת התובעת הוא הפר את חובת
6 הזהירות שלו לפעול כלפיה באופן זהיר ובמיומנות מקצועית נדרשת. לטענת התובעת הוא לא
7 ביצע שורה של בדיקות מסמכים ושל אימות נתונים בסיסי ביותר, אשר אילו היה מבצע,
8 הייתה נחשפת התרמית של ברמן על נקלה. לטענת התובעת, עו"ד עוזר היה צריך לבדוק את
9 קיומו של חשבון הנאמנות במשרד הרצוג, אך הוא לא בדק. הוא גם לא בדק ברשם המשכונות
10 קיומם של שיעבודים נוגדים לגבי כספי הנאמנות ו/או אם הוטל עליהם עיקול. עו"ד עוזר,
11 לטענת התובעת, הפר את חובתו כאשר לא התקשר למשרד הרצוג לבדוק את קיומו של חשבון
12 הנאמנות. עוד היא טוענת, כי עו"ד עוזר לא ביקש ולא דרש, כי תהיה בחזקתו קבלה על
13 הפקדת הכסף במשרד הרצוג. הוא גם לא וידא כי ברשותו הסכם נאמנות חתום ומסודר
14 המסביר מה הם תנאי הנאמנות, באילו נסיבות ניתן לשחרר כספים, לשעבד וכו'. עוד טוענת
15 התובעת, כי עו"ד עוזר לא בדק את תנאי האופציה, לא בדק מי הם הצדדים השלישיים להסכם
16 האופציה ולא ביקש אישורים מאומתים לחתימות של ה"ה פינגרר וזנדמן על הסכם האופציה.
17 עוד התובעת מציינת כי עו"ד עוזר לא דרש לקבל מסמכים לגבי הסכם האופציה, נסחי טאבו,
18 פרטים ואסמכתאות ביחס לעסקה המקורית. הוא הכין מסמכים לעסקת ההלוואה מבלי לדרוש
19 אימות חתימות על ידי עוה"ד בצירוף תעודות זהות. עוד טוענת התובעת כי עו"ד עוזר הסתפק
20 בכתב הוראות לנאמן ללא אימות חתימות של עוה"ד בהרצוג פוקס נאמן. עוד טוענת התובעת
21 כי עו"ד עוזר מסר לברמן שיק ריק ללא שם מוטב בניגוד להוראות מנהל התובעת שהורה,
22 לטענתה, לעו"ד עוזר למסור את השיק רק לאחר שברמן יוסיף שם נפרע, שהוא תאגיד
23 בשליטת ברמן, ועו"ד עוזר היה אמור לוודא זאת.

24 129. לטענת התובעת חובת הבדיקה של מידע שמוסר הלקוח ואימותו על ידי מסמכים היא
25 חובה עצמאית החלה על עורך הדין לעניין זה מפנה התובעת לספרו של ד"ר קלינג **אתיקה**
26 **בעריכת דין**, הוצאת לשכת עורכי הדין, 2001, (להלן: "**ספרו של קלינג**") בעמ' 476. לטענת
27 התובעת עורך דין אינו יכול להסתמך על המידע שהלקוח מוסר לו אלא עליו לבדוק אותו
28 ולקבל אסמכתאות בגינו.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בפני כבוד השופטת עינת רביד

ת"א 64100-07 דוק השקעות 1988 בע"מ נ' סטנלי ואח'

130. עו"ד עוזר טוען בסיכומיו, כי התובעת פעלה בניגוד לעצתו שלא לבצע את העסקה לאחר שהבנק היה מוכן לתת תשובה אם יקח את העסקה רק בלוח זמנים סביר יותר. לטענת עו"ד עוזר, העובדה שמנהל התובעת החליט להמשיך בעסקה היא בניגוד להצעתו, ולכן התובעת אינה יכולה להלין עליו כאשר הוא המליץ שלא לבצע את העסקה והיא, משיקולים מסחריים החליטה לקחת את הסיכון.
131. עו"ד עוזר טוען עוד כי התובעת ידעה שהוא לא דיבר עם הנאמן והיא אף קיבלה זאת והסכימה שלא ידברו עם הנאמן. בעדותו בעמ' 82 שורה 6 עונה מנהל התובעת:
- 8 "ש. ז"א אתה ידעת שאסור לדבר עם הנאמן זה היה בידיעתך לפני שחתמת על
9 ההסכם?"
- 10 ת. אני ידעתי ששמוחה אמר לעו"ד דקל שסטנלי מעדיף או מבקש לא להתקשר
11 למשרד הרצוג פוקס נאמן. אמרתי או.קיי נכבד את זה, שמוחה יודע מה הוא עושה".
132. לפיכך טוען עו"ד עוזר כי הייתה זו דרישה של מנהל התובעת שלא לפנות למשרד הרצוג פוקס נאמן כדי שלא לחבל בעסקה.
133. עוד טוען עו"ד עוזר, כי בעניין חשבון הנאמנות הוא הסתמך הסתמכות מלאה, סבירה והגיונית על עורכי הדין פאור וריבקינד. לטענתו, נמסר לו על ידם כי הם יצגו את ברמן בעסקת האופציה וכי ההסכם נחתם וההסכם החתום מצוי במשרדם. לטענתו בעקבות ההצהרות בהם הצהיר ברמן על קיומו של הסכם האופציה ועל הפקדת מיליון הדולרים בנאמנות הרי שלא היה צריך עו"ד עוזר לערוך חקירה. עו"ד עוזר העיד כי קיבל לידי את כתב ההוראות לנאמנות כשהוא חתום על ידי ברמן ומאושר על ידי הנאמן משרד הרצוג פוקס נאמן, וכן הוא קיבל לעיונו מייל הנחזה להיות מייל שנכתב על ידי עו"ד יעל נאמן בר שי ונשלח אל ברמן ובו היא מאשרת שפינגרר אישר לה לחתום על כתב ההוראות ככל שאין בו לפגוע בפינגרר. בדיעבד הסתבר כי המייל מזויף.
134. אשר לטענה בדבר מסירת השיק הריק ללא שם המוטב לברמן להוראות, הרי שעו"ד עוזר טוען כי מנהל התובעת ידע שהוא נותן לברמן שיק אחד ריק והוא יידע אותו בכך ומנהל התובעת אישר זאת. לעניין זה טוען עו"ד עוזר כי מדובר בשינוי חזית משום שגם בכתב התביעה בסעיף 15 וגם בתצהירו של מנהל התובעת עולה כי הוא נתן את השיק פתוח לדקל על מנת שיתן אותו לברמן וכי ברמן התחייב למלא מאוחר יותר בשיק את שם הנפרע. עו"ד

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בפני כבוד השופטת עינת רביד

ת"א 64100-07 דוק השקעות 1988 בע"מ נ' סטנלי ואח'

1 עוזר טוען שידע את מנהל התובעת במועד שבו מסר את השיק הפתוח לברמן וקיבל אישור
2 לכך.

3 135. הלכה חקוקה ופסוקה היא כי "על עורך הדין מוטלת החובה לפעול כלפי לקוחו ככל בעל
4 מקצוע מיומן, נאמן וזהיר. מעצם הגדרת תפקידו של עורך הדין נדרשת ממנו התנהגות ברמה
5 גבוהה." ספרו של קלינג ע' 443. אין כל ספק כי "הפרת חובת הנאמנות שבין עורך הדין לבין
6 לקוח מקימה עילת פיצוי, בין בנזיקין בין בחוזים" (ספרו של קלינג ע' 444). "בין חובותיו של
7 עורך הדין מוכרת החובה לפעול למען לקוחו תוך שימוש במיומנות ראויה, אי שימוש באותה
8 מיומנות מהווה הפרת התחייבותו של עורך הדין כלפי הלקוח" (ספרו של קלינג ע' 445).
9 "כאשר לקוח מפקיד בידי עורך דין את עניינו, אין לצפות לכך שהלקוח יידע בעצמו, מה
10 הנושאים הטעונים בדיקה. המומחיות המקצועית של עורך הדין צריכה לשמש אותו ואת
11 לקוחו באיתור כל הטעון בדיקה." (שם, בעמ' 447).

12 ובהמשך :

13 "התופעה של מידע או של מסמכים חסרים שכיחה בעיקר בין העוסקים במקרקעין.
14 עורך הדין הוא החייב בדרישת החסר מהלקוח. יתר על כן, אפילו נמסר מידע על ידי
15 הלקוח, חייב עורך הדין לבדוק, כל שכן על ידי הצד שכנגד או מי מטעמו. 'היוזמה
16 לבדיקה חייבת להיות של עורך הדין, ואין הוא יכול להסתתר מאחורי רצונו של
17 הלקוח לסיים את העסקה בהקדם, בלי שניתן לקיים את הבדיקה הדרושה." (שם,
18 בעמ' 448).

19 עוד הוא כותב בספרו כי חובתו של עורך הדין לנקוט יוזמה בבדיקת נכסים וזכויות (שם,
20 בעמ' 449-450) כאשר "על עורך הדין, בעצתו המקצועית ובאחריותו המקצועית, לסייע
21 ללקוחו לצמצם, ככל האפשר, את הנזק העלול להיגרם ללקוח" (שם, עמ' 450).

22 136. גם כב' השופטת הכט בפסק דינה בת.א. (י-ם) 1284/96 נחמיה תפארת נ' אליהו מדי
23 כותבת :

24 "חובת הזהירות - כלל הוא כי ביחסי עורך-דין - לקוח חלה על עורך-הדין חובת
25 זהירות מושגית. החובה המוטלת על עורך-דין הינה למיומנות משפטית מקובלת, וכן
26 הימנעות ממחדלים אשר עורך-דין סביר ונבון היה נשמר מפניהם ונמנע מעשותם
27 (ראה: נ א. זר, רשלנות מקצועית של עורכי דין, רופאים, מהנדסים ואדריכלים)

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בפני כבוד השופטת עינת רביד

ת"א 64100-07 דוק השקעות 1988 בע"מ נ' סטנלי ואח'

1 (הוצאת בוס הכרמל) עמ' 140). חובתו של עורך-דין, מקום שבו קיים לדעתו מצב
2 משפטי בלתי ברור, היא להסיר ספקות ומכשולים אפשריים צפויים. זהו גם המצב
3 הרצוי מבחינת שיקולי עלות-תועלת. המאמץ הכרוך בהסרת ספקות ומכשולים אלה,
4 קטן לאין ערוך מהנזק הצפוי ללקוח מאי הסרתם. "

5 137. וכב' השופט ביין בע"א 4149/96 עו"ד מרצל קדם נ' יעקב זייבלד כותב:

6 "עורך-דין, חייב בנקיטת צעדים שיביאו לוודאות מירבית ולא לקחת סיכונים תוך
7 האחזות בפרשנות אחת (שהיא במקרה נוחה יותר, שכן היא מאפשרת ישיבה
8 ב'חיבוק ידיים') מתוך שתי פרשנויות או יותר. באנלוגיה ממקצוע ראיית החשבון
9 ניתן אמר שהוא חייב בגישה 'שמרנית' ההולכת 'על בטוח'."

10 138. ראו עוד את פסק הדין בע"א 4595/06 הוועדה המחוזית לתכנון ובניה נצרת נ'

11 יהונתן סבו ו-15 אח' (17.7.11) (להלן: "פסק הדין הוועדה המחוזית נצרת"):

12 "ניתן לצפות, כי אדם שאינו בעל הכשרה משפטית יראה בכוונה העתידית
13 לשנות את ייעוד הקרקע, מקרקע חקלאית לקרקע לבנייה נמוכה, כשוות ערך
14 לקרקע שייעודה כבר שונה. בוודאי שעל עורך-הדין המטפל בעסקה לצפות
15 כי לקוחו עלול לסבור כך. אחד מתפקידיו של עורך-הדין הוא להעמיד את
16 לקוחו על ההבדל המשפטי בין השניים ועל האפשרות שכוונת העירייה לא
17 תצא אל הפועל, מסיבות שונות. זהו חלק מחובתו להעמיד את לקוחו על
18 סיכונים משפטיים משמעותיים בעסקה ולדון עימו בפתרונות אפשריים
19 לסיכונים אלה. ודוק: אין בכך כדי לומר כי היה על עו"ד אליעזר לצפות את
20 אופן ביצוע האיחוד והחלוקה מחדש במקרה זה, משזה אכן עמד בניגוד
21 להלכה המשפטית, שנקבעה בדיון נוסף. אלא שהסיכון הכללי, כי שינוי
22 תכנוני צפוי עשוי שלא להתממש, הוא סיכון שעל עורך-דין לצפות, ועליו
23 להזהיר את לקוחו מפני סיכון זה. "

24 139. ראו גם: ע"א (ת"א) 1312/00 שמעוני ישראל נ' עו"ד צבי סלנט, (17.1.02), שבו נקבע כי

25 עו"ד המייצג צד אחד אינו יכול להסתמך על מצגים שביצע הצד השני ועורך דינו, "וזאת

26 מבלי לבדוק המצב לאשורו עצמאית" (עמ' 3 לפסק הדין). ראו גם את פסק הדין ת.א.

27 11257/99 וסטרייך נ' עו"ד מלקולם (4.7.00) שבו נקבעה התנהלות רשלנית של עורך הדין –

28 הנוטריון, שאישר יפוי כח נוטריוני בדבר יכולת חברה להעביר מקרקעין לאחר שהוצג בפניו

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בפני כבוד השופטת עינת רביד

ת"א 64100-07 דוק השקעות 1988 בע"מ נ' סטנלי ואח'

1 פרוטוקול של החברה מזויף, ועורך הדין הסתפק בפרוטוקול החתום והמזויף ולא חקר ובדק
2 בדבר החברה באמצעות הוצאת תדפיס שלה, שאז היה מגלה כי זו נמחקה מן הרישום, ולא
3 בדק את תפקידו של מיופה הכח.
4 140. ומן הכלל המשפטי אל הפרט. לטעמי, עו"ד עוזר אכן הפר את חובת הזהירות שהייתה לו
5 כלפי התובעת. עו"ד עוזר אומנם לא נדרש לעשות "בדיקת נאותות" לעסקה, אולם לא יעלה
6 על הדעת, כי עו"ד לא יבדוק דבר מהבסיס הראשוני לעסקה וכפי שכותב המלומד קלינג
7 בספרו וכפי שעולה מכלל הפסיקה, הרי עורך הדין אינו יכול להתעלם מן הצורך לבדוק את
8 בסיס הזכויות של העסקה. לעניין זה דומה התנהלותו של עו"ד עוזר במקרה זה לעשיית עסקה
9 במקרקעין ללא בדיקת נסח רשם המקרקעין של הקרקע. העסקה היא עסקת הלוואה הנסמכת
10 כל כולה על הבטוחה, שמביא הלווה למלווה. ככל שהבטוחה טובה יותר ואמינה יותר כך
11 העסקה מסוכנת פחות. ללא בטוחה לא הייתה ניתנת במקרה זה ההלוואה. הבטוחה היא
12 הבסיס לעסקה. ולכן חובתו של עו"ד המייצג את המלווה, כפי שחובתו של המלווה עצמו,
13 כפי שאפרט בהמשך, היא לבדוק את קיומה של הבטוחה ובמידת האפשר אף לשעבד אותה
14 לטובת המלווה. עו"ד עוזר לא עשה זאת. היה עליו להרים טלפון למשרד הרצוג פוקס נאמן
15 ולברר מי הוא הנאמן לעסקת האופציה. היה עליו לבדוק באיזה חשבון הכספים מופקדים
16 ולבקש אישור כי אין מניעה שהכספים ישמשו בטוחה להסכם ההלוואה. איסור לבדוק את
17 קיומה של הבטוחה במשרד הרצוג פוקס נאמן דומה בעיניי לאיסור על עורך דין מקרקעין
18 לפנות לרשם המקרקעין ולראות האם הנכס רשום על שם המוכר ואילו שעבודים קיימים על
19 הנכס. איסור זה צריך היה להדליק נורה אדומה אצל כל עורך דין, ולו גם עורך דין צעיר,
20 וכמובן שצריך היה להדליק נורה אדומה אצל מנהל התובעת, ועל כך בהמשך. אך אציין, כי
21 העובדה שמנהל התובעת לא עמד על בדיקה זו אינה מפחיתה מאחריותו של עו"ד עוזר. כפי
22 שצויין בפסיקה ובספרו של קלינג על עורך דין מוטלת החובה ליטול יוזמה ולבחון בעצמו את
23 בסיס העסקה ואף להתריע בפני הלקוח גם אם הוא אינו ער דיו לסיכונים. עו"ד עוזר לא הזהיר
24 את מנהל התובעת כי באי בדיקת בסיס העסקה הוא לוקח על עצמו סיכון שאסור לקחתו וכי
25 הוא ממליץ לו מפורשות בנסיבות אלה שלא לעשות את העסקה. יתר על כן, אין בהסכם כפי
26 שנחתם כל התייחסות לנסיבות מיוחדות אלה, כגון התנאת ההסכם בשיחה עם הנאמן (ראו גם
27 בפסק הדין הוועדה המחוזית נצרת, סעיף 40 לפסק הדין), ולכן ברור שעורך הדין לא עשה כל
28 שביכולתו כדי להגן על מרשו ולהזהירו מפני הסיכון.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בפני כבוד השופטת עינת רביד

ת"א 64100-07 דוק השקעות 1988 בע"מ נ' סטנלי ואח'

141. עוד אציין, כי במקרה זה ניתן לומר, כי עו"ד עוזר לא התנהל כעורך דין סביר, משום שעורך דין אחר שעמדו בפניו בדיוק אותם נתונים בחר לפעול בדרך שונה לחלוטין, הכוונה לעו"ד דוד גוטליב, שפנה בטלפון למשרד עורכי הדין הרצוג פוקס נאמן בדרישה לקבל מידע ובכך מנע את עשיית העוקץ בפעם השנייה וחשף את התרמית.
142. מכאן שאני מוצאת שעו"ד עוזר התרשל במילוי חובתו הבסיסית לסייע בידי לקוחו לבדוק האם הבסיס העסקי להלוואה קיים או לא. איני מוצאת לנכון בנסיבות אלה להתייחס לטענות בדבר רשלנויות נוספות נטענות, משום שזו ההתנהגות הרשלנית אשר הביאה לנזק שנגרם לתובעת ולכן היא עומדת בתנאי הנוסף של קשר סיבתי שבין ההתנהגות לנזק (ראו לעניין זה גם את פסק הדין הוועדה המחוזית נצרת). אציין בקצרה רק עוד רשלנות אחת, שהיא חמורה בעיני, והיא העדר אימות לחתימות, שהוצגו בפני התובעת על הסכם האופציה ומכתב הסכמת הנאמנות. נראה כי מן הראוי היה בנסיבות אלה, כי האימות יעשה בפני עו"ד עוזר, דבר שגם הוא היה חושף את התרמית על נקלה.
143. אשר לטענה כי עו"ד עוזר התרשל בהשארת השיק, שנמסר לברמן, פתוח וללא מילוי שם הנפרע, הרי שבין הצדדים התגלעה בעניין זה מחלוקת עובדתית. ראשית, עו"ד עוזר טוען כי מדובר בטענה, שהיא הרחבת חזית, ושנית הוא טוען, כי יידע את מנהל התובעת בכך. לעניין זה אני מקבלת את גרסת עו"ד עוזר.
144. בחקירתו של מנהל התובעת בפני הרשם משה כהן מיום 15.11.07 הוא העיד:
- ש. אין מחלוקת שהשיק נמסר לעו"ד עוזר כשהוא ריק שם הנפרע לא נקוב בו ואתה יודע את זה ואני מפנה אותך לנספח א' לתצהירו של עו"ד עוזר אין שם נפרע
- ת. כן.
- ש. אתה ער לזה ויודע את זה
- ת. כן. זה נעשה לפי בקשתו של סטנלי הוא התעקש על זה.
- ש. לכן הואיל והוא התעקש נתת לו את השיק בלי שם נפרע
- ת. אמת."
- ובהמשך:

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בפני כבוד השופטת עינת רביד

ת"א 64100-07 דוק השקעות 1988 בע"מ נ' סטנלי ואח'

1 "ש. אתה מסכים איתי שנתתם לו שיק פתוח ואפשרתם לו לרשום את שם הנפרע מה

2 שירצה

3 ת. לא לכל מי שהוא רוצה אלא לאחת מהחברות שקשורות אליו והיום אנחנו יודעים

4 שהם לחצו עליו

5 ש. זה נכון שבאותו שלב שנתתם לו שיק פתוח לא ידעתם איזה חברה קשורה אליו

6 ת. אמת

7 ש. כלשונוך לאחת החברות שקשורות אליו זה יכול להיות אין סוף חברות

8 ת. אמת. כי אני יודע שלכל פרויקט נדלני מקימים חברה. " (עמ' 14-13 לפרוטוקול).

9 145. דבריו של מנהל התובעת בחקירה הנגדית בפני הרשם בעניין העיקולים, אינם עולים בקנה

10 אחד עם טענותיו כיום כנגד עו"ד עוזר. יתר על כן, עו"ד עוזר הקפיד במהלך העסקה כולה

11 לבצע את ההוראות שניתנו ובוודאי שלא היה מחליט על דעת עצמו לשנות את ההנחיה לעניין

12 השיק הפתוח, לו הייתה ניתנת לו הוראה בעניין. אציין כי בתצהיר מנהל התובעת נאמר:

13 "לגבי השיק, ביקש ברמן, כי סכומו יהא בסך 846,720 ₪ (כ- 210,000 דולר) סוכם, כי

14 בהמשך, לאחר רישום השעבוד על פיקדון הנאמנות וזכויות ברמן בהסכם האופציה- ימסור

15 ברמן את שמה של אחת מהחברות הקשורות אליו במסגרת פעילותו העסקית. נתבע 8 ביצע

16 את רישום השיעבוד של זכויות ברמן בהסכם האופציה המזוייף (זכויות שאינן קיימות כלל).

17 לאחר מכן ביצענו העברה בנקאית אל נתבעת 2 הפקדנו שיק בידי נתבע מס' 8, עורך דינו על

18 מנת שימסור אותו לברמן. דקל עוזר נפגש עם ברמן מאוחר יותר ומסר לידי את השיק, בגינו

19 התחייב ברמן, כי ימלא מאוחר יותר את שם הנפרע של אחת החברות הקשורות אליו

20 בפרוייקט הנדל"ן. " (סעיפים 30-31 לתצהיר) העובדה שהטענה לא נטענה במפורש בתצהיר

21 מנהל התובעת אלא רק בחקירות הנגדיות גם היא מעלה תהיות. יתר על כן, עו"ד עוזר צילם

22 את השיק הפתוח והחתים את ברמן על קבלתו. התנהלות כזו אינה עולה בקנה אחד עם מי

23 שסבור שאסור לו להשאיר שיק פתוח בידי ברמן. אזכיר עוד כי התובעת העבירה מחצית

24 הסכום בהעברה בנקאית לחברה שזהותה לא הייתה ברורה (הנתבעת 2, שגם היא חברת סחר

25 אינטרנטית) ולכן טענת מנהל התובעת, כי דווקא לעניין המחצית השנייה של הסכום, הוא

26 התעקש לדעת בדיוק את הפרטים - אינה משכנעת. לפיכך, איני מקבלת את הטענה כי עו"ד

27 עוזר התרשל בסוגיית השיק הפתוח.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בפני כבוד השופטת עינת רביד

ת"א 64100-07 דוק השקעות 1988 בע"מ נ' סטנלי ואח'

1 146. סוף דבר אני קובעת כי עו"ד עוזר התרשל כלפי התובעת.

2 אחריות התובעת ומנהל התובעת- אשם תורם

3 147. הנתבעים טוענים כי התנהלות התובעת ומנהלה עולה כדי "אשם תורם" משמעותי לנזק
4 שנגרם להם. הגנת "האשם התורם" מוסדרת בסעיפים 64-70 לפקודת הנזיקין. על פי עקרון זה
5 גם אם הוכיח הנפגע את גרם הנזק והקשר הסיבתי בין הנזק לבין ההפרה ואת שיעור הנזק
6 עדיין עומדת למזיק טענת ההגנה של "אשם תורם". הגנה של "אשם תורם" משמעה כי המזיק
7 טוען כי הניזוק תרם בהתנהגותו הרשלנית לנזק שבגינו הוא תובע, ולכן ראוי להטיל עליו
8 אחריות לנזקי ההפרה כמידת אשמתו היחסית בגרימתם (ראו יהודה אדר, "הקטנת נזק ואשם
9 תורם- הילכו שניים יחד", משפט ועסקים י', התשס"ט, 381,383).

10 148. לעניין זה טוענים הנתבעים כי מנהל התובעת, שהוא איש עסקים מנוסה וותיק המתמחה,
11 בין היתר, בנושא ההלוואות אמור היה לבצע את העסקה רק לאחר שקיבל תשובות מתקבלות
12 על הדעת בסוגיות העיקריות הנוגעות לליבת העסקה, דהיינו קיומה של הבטוחה לעסקה.

13 149. לעניין זה אני מקבלת את עמדת הנתבעים כי מנהל התובעת פעל באופן רשלני ולא טרח
14 לבצע את הבדיקות הבסיסיות ביותר קודם לכניסתו לעסקה ולחתימת ההסכם. מנהל התובעת,
15 אינו יכול להסתמך אך ורק על עורך הדין ולומר כי די לו בכך שלקח עורך דין, ומרגע זה הוא
16 פטור מלהפעיל את ידיעותיו, כישוריו בעסקים וניסיונו. יתר על כן, בפני מנהל התובעת עמדו
17 מספר נורות אזהרה, שהוא העדיף להתעלם מהן והעיקר לסיים את העסקה במהירות לפי לוח
18 הזמנים הקצר שקבע ברמן. האחת, העובדה, שהבנק אליו פנה מנהל התובעת, כדי לבצע את
19 העסקה במימונו, רצה לבצע בדיקות ביניים לעניין הבטוחה ולא היה מוכן לבצע את העסקה
20 ללא בדיקות אלה, ואף דרש כתנאי לעסקה שהנאמן יוציא מחשבון הנאמנות ערבות בנקאית
21 על הכסף שמוחזק בנאמנות (עמ' 256 שורות 4-7). השניה, העובדה, שאין עליה מחלוקת, כי
22 הוא ידע שברמן אסר על פנייה לנאמן לבירור הבטוחה, ובכל זאת היה מוכן להמשיך בעסקה.
23 ראו עדותו בעמ' 82 שורות 6 ואילך:

24 "ש. זאת אומרת אתה ידעת שאסור לדבר עם הנאמן זה היה בידיעתך לפני

25 שחתמת על ההסכם?

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בפני כבוד השופטת עינת רביד

ת"א 64100-07 דוק השקעות 1988 בע"מ נ' סטנלי ואח'

1 ת. אני ידעתי ששמוחה אמר לעו"ד דקל שסטנלי מעדיף או מבקש לא
2 להתקשר למשרד הרצוג, פוקס, נאמן. אמרתי אוקיי נכבד את זה, שמוחה יודע
3 מה הוא עושה."

4 150. מכאן שהמנהל התובעת ידע בבירור שלא בוצעה בדיקה עם הנאמן על קיום הבטוחה
5 ולמרות זאת החליט להמשיך ולבצע את העסקה שכל כולה תלויה בבטוחה. הדבר חמור
6 שבעתיים, שהרי הדבר היחיד שהביא ברמן לעסקה הייתה הבטוחה, ובכל זאת לא דאג מנהל
7 התובעת לוודא את קיומה במשרד הנאמן. הדבר דומה לקונה המתרשל או לא מתעניין כלל
8 בבדיקת נתוני נכס, שמהם היה ניתן להסיק כי הנכס מושא העסקה היה נתון לעסקה
9 קודמת שלא נרשמה בגינה הערת אזהרה, ונקבע כי קונה כזה ניתן להעלות כנגדו טענת אשם
10 תורם, ראו למשל ע"א 9245/99 ויינברג נ' אריאן (2004) פ"ד נח(4)769, 801.

11 151. מכאן שמנהל התובעת פעל באופן רשלני ובעצימת עיניים מול נורות האזהרה שהיו
12 בעסקה זו ובכך תרם לנזקו תרומה דומה בערכה לתרומת עורך הדין מטעמו. דהיינו אני
13 מוצאת כי מידת האשם התורם של מנהל התובעת, שהוא אורגן של התובעת, לנזק התובעת
14 עומד על 50%.

ורסנו

15
16 152. איני מוצאת כי לורסנו תרומה של ממש לנזק שנגרם לעסקה. אמנם היא חלק מהפרשה
17 ויש לה חלק ביצירת הקשר בין שמוחה למנהל התובעת והיא אף תיארה בפני מנהל התובעת
18 תיאור ראשוני של העסקה, אך הדבר אינו הופך אותה לאחראית מבחינה משפטית לנזק שנגרם
19 לתובעת.

הנתבעת 2

20
21 153. עו"ד שמוחה טען כי הנתבעת 2 נמחקה "באופן מסתורי" כהגדרתו מן התביעה. לטענתו,
22 הסיבה למחיקה היא שהתובעת קיבלה כספים מהנתבעת 2 ולכן לנוכח החשד יש להפחית
23 מחצית מסכום התביעה. לעניין זה טען הנתבע 5 כי התובעת ביצעה עיקולים כנגד הנתבעת 2
24 ואף ניתן צו עיקול ונשלחו שתי הודעות עיקול לשני סניפי בנק של הנתבעת 2. לאחר מכן
25 הנתבעת 2 ביקשה להצהיר על פקיעת צו העיקול, מאחר ולא נמסר בזמן שנקבע, והתובעת
26 שיתפה עימה פעולה וצרפה מכתב של בא כוחה לפיו אין בידה אסמכתא כי צו העיקול אכן

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בפני כבוד השופטת עינת רביד

ת"א 64100-07 דוק השקעות 1988 בע"מ נ' סטנלי ואח'

1 נמסר לנתבעת 2. לטענת התובעת, הבעלים של חשבונות הבנק שעוקלו איננה הנתבעת 2 אלא
2 חברה הונגרית אחרת.

3 154. עו"ד שמוחה טען כי לאחר חקירה ודרישה מצא כי הבעלים של הנתבעת 2 הוא אותם
4 בעלים של החברה ההונגרית. בזמן הדיון בקשו הנתבעים להזמין שוב את מנהל התובעת
5 לעדות על מנת לעמת אותו עם חשדותיהם. נעתרתי להם ומנהל התובעת נחקר שוב.

6 155. לאחר שעיינתי בטענות בעניין זה, אני מוצאת כי לא הוכח כלל שהתובעת קיבלה
7 מהנתבעת 2 סכום כלשהו וסוגיית העיקול שהוסר הובהרה על ידי ב"כ התובעת. לפיכך איני
8 מקבלת את טענות עו"ד שמוחה בעניין זה.

האחריות לנזק

9
10 156. חברות הסחר המקוון חייבות בהשבה מכח דיני עשיית עושר ולא במשפט ולכן אינן
11 יכולות להינות מהגנת האשם התורם, אלא ככל שבית המשפט קובע הפחתה על פי שיקול
12 דעתו (ראו סעיף 2 לחוק עשיית עושר), אך איני מוצאת לנכון בנסיבות אלה לעשות שימוש
13 בשיקול דעתי ולהפחית מן הסכום. יתר על כן המלומד פרידמן בספרו מציין: "העובדה
14 שהמשלם התרשל בברור הנתונים, או שהייתה לו אפשרות לבררם אילו טרח לעשות זאת, אין
15 בה, כשלעצמה, כדי לשלול את זכותו להשבה... יש להבחין, אפוא, בין ידיעה לבין אפשרות
16 לקבל אינפורמציה או קיום אמצעים לבירורה. תשלום על יסוד טעות ניתן להשבה, אף אם
17 המשלם לא נהג בזהירות ראויה ולא השתמש במקורות האינפורמציה שעמדו לרשותו" (עמ'
18 822-833). לפיכך על חברות הסחר המקוון להשיב לתובעת את מלוא הסכום שהגיע לידיהן-
19 846,720 ₪.

20 157. יתרת הנזק, שתבעה התובעת מנתבעים 5-8 (ראו סעיף 505 (ב) לסיכומי התובעת) היא
21 הסכום, שהועבר בהעברה בנקאית לנתבעת 2 על סך של כ- 200,000 דולר ארה"ב. על פי
22 העתק העברה בנקאית שצורפה נספח יא' לתצהיר מנהל התובעת הועברו סך של 806,000 ₪.

23 158. האחראי היחיד ברשלנות מתוך נתבעים 5-8 הוא עו"ד עוזר אשר נתבע על ידי התובעת
24 ליתרת הנזק לאחר ההשבה (ראו סעיף 505 (ב) לסיכומי התובעת), כאשר הוא מחולק לשניים:
25 מחצית על חשבוננו ומחצית על חשבון התובעת בגין האשם התורם, ולפיכך הוא חב בסך של
26 403,000 ₪.

27

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בפני כבוד השופטת עינת רביד

ת"א 64100-07 דוק השקעות 1988 בע"מ נ' סטנלי ואח'

- 1 הודעת צד ג' של עו"ד עוזר כלפי חברות הסחר המקוון ושל חברות הסחר המקוון כלפי עו"ד עוזר
- 2 159. על פי כל האמור והמפורט בפסק הדין, הרי שאני דוחה את הודעת צד ג' של עו"ד עוזר
- 3 כנגד כל הנתבעים אשר לא נמצאו אחראים. אשר להודעת צד ג' של עו"ד עוזר כנגד חברות
- 4 הסחר המקוון משסכום התביעה כנגדן הופחת מסך התביעה כנגד עו"ד עוזר (סעיף 505 (ב)
- 5 לסיכומי התובעת), הרי שאין בסיס להודעת צד ג' זו.
- 6 160. על פי כל האמור והמפורט בפסק הדין, הרי שאני דוחה את הודעת צד ג' של חברות הסחר
- 7 המקוון כנגד הנתבעים אשר לא נמצאו אחראים. אשר להודעת צד ג' של חברות הסחר המקוון
- 8 כנגד עו"ד עוזר, הרי שגם היא נדחית. לעו"ד עוזר לא הייתה כל חובת זהירות כלפי חברות
- 9 הסחר המקוון, לא חובת זהירות מושגית ובוודאי לא חובת זהירות קונקרטית ולכן אין בסיס
- 10 להודעת צד ג' זו.
- 11 סוף דבר
- 12 161. אני מודה לבאי כוח כל הצדדים על סיכומיהם המקיפים ומאירי העיניים.
- 13 162. על פי פסק הדין שניתן ביום 8.7.08 הנתבע 1 ישלם לתובעת סך של 1,963,500 ₪ בצירוף
- 14 הפרשי הצמדה וריבית מיום כתב התביעה ועד ליום התשלום הפועל.
- 15 163. הנתבעות 3-4 ישלמו לתובעת סך של 846,720 ₪ בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כדין
- 16 מיום 25.10.07.
- 17 164. הנתבע 8 ישלם לתובעת סך של 400,600 ₪ בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כדין מיום
- 18 25.10.07 ועד ליום התשלום בפועל.
- 19 165. הנתבעות 3-4 ישלמו הוצאות בסך של 40,000 ₪ וכן שכר טרחת עורך דין לתובעת בסך
- 20 של 45,000 ₪.
- 21 166. הנתבע 8 ישלם הוצאות בסך של 40,000 ₪ וכן שכר טרחת עורך דין לתובעת בסך של
- 22 45,000 ₪.
- 23 167. הודעות צד ג' של הנתבעות 3-4 והנתבע 8 כנגד הנתבע 1 מתקבלות.
- 24 168. התובעת תשלם לנתבע 5 הוצאות בסך של 15,000 ₪ וכן שכר טרחת עורך דין בסך של
- 25 45,000 ₪.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בפני כבוד השופטת עינת רביד

ת"א 64100-07 דוק השקעות 1988 בע"מ נ' סטנלי ואח'

1 169. התובעת תשלם לנתבעים 6-7 הוצאות בסך של 15,000 ₪ וכן שכר טרחת עורך דין בסך

2 של 45,000 ₪.

3 ניתן היום, כ"ה שבט תשע"ג, 5 פברואר 2013, בהעדר הצדדים.

4

5

חתימה